

Juha Pentikäinen
Amerikansuomalaisten kulttuuri-identiteetti ja maailmankuva tutkimuskohteina

Studying the Cultural Identity and World View of the American Finns

Irmeli Laitinen
Amerikansuomalaisten siirtolaisten sopeutuminen Yhdysvaltoihin

The Adaptation of Finnish Immigrants in the Greater San Francisco Area in California, USA

Olavi Koivukangas - Ismo Söderling
Scandinavian Immigration to Australia and New Zealand -symposium

Uusia tutkimustuloksia

Juhani Vainio, Flyttningsrörelser och avfolkning i sydvästra Finlands Skärård

Kari Lasonen, Siirtolaisoppilas Ruotsin kouluyhteisössä

Tiedotuksia

Tutkimussihteerin toimi Siirtolaisuusinstituuttiin

Siirtolais- ja vähemmistötutkijoille oma yhdistys Pohjoismaissa

Vierailuja Siirtolaisuusintituutissa

Kirja-arvosteluja

Siirtolaisuus-Migration 1974 - 1981

Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saapunutta kirjallisuutta
Publications received

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1982

1

SIIRTOLAISUUS — MIGRATION

9. vuosikerta, 9th year

Siirtolaisuusinstituutti—Migrationsinstitutet

Päätoimittaja
Editor Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri
Assistant Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta:
Editorial board:

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board
of The Institute of Migration

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.
Tilaushinta on 25/vuosi, irttonumero 5 mk.

Tilauksen voi suorittaa maksamalla 25 mk
Postisiirtotilille TU 495 90 - 3.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI MIGRATIONSINSTITUTET

Piispankatu 3
20500 Turku 50
puh. 921 — 17 536

Henkilökunta:

Olavi Koivukangas, Ph.D., johtaja
VTL Ismo Söderling, tutkimussihteeri
HuK Maija-Liisa Kalhama, toimistosihteeri
Yo.merk. Seija Albrecht, toimistoapulainen
Ekonomi Ritva Vehniäinen, kirjanpitäjä
VTM Kai Lindström, symposium-julkaisun
toimittaja
VTM Jouni Korkiasaari, tutkija
HuK Eija Suna, näyttelysihteeri
Valokuvaaja Kari Lehtinen

Valtuuskunnan pj.
Prof. Jorma Pohjanpalo
Hallituksen pj.
Prof. Vilho Niitemaa

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS ADMINISTRATIVE BOARD OF THE INSTITUTE OF MIGRATION

1982

Toim.joht. Tauri Aaltio
Toim.pääll. Alec Aalto
Prof. Erkki Asp
Hall.siht. Fredrik Forsberg
Prof. Lars Huldén
Neuv.virkamies Juhani Lönnroth
Prof. Vilho Niitemaa
VTM Ilkka Orkomaa
Tutk.lait.joht. Aimo Pulkkinen
Dos. Tom Sandlund

Suomi-Seura r.y.
Ulkoasiainministeriö
Turun yliopisto
Opetusministeriö
Helsingin yliopisto
Työvoimaministeriö
Siirtolaisuusinstituutti
Turun kaupunki
Väestöliitto
Åbo Akademi

Kansi.
Vertailtaessa amerikansuomalaisia ja suomalaisia
alueita paljastuu usein mielenkiintoisia yhtäläisyyk-
siä. Amerikansuomalaisen talon pihapiiri on usein
kuin Lanteen siirretty pala Pohjanmaata. Kuvassa
kaksi amerikansuomalaista lasta *Prairie-jarven* ran-
nalla *Floodwoodissa*, USA:ssa joskus vuosisadan
alussa.

Cover:
The comparison of Finnish Settlements in the
United States and Finland reveals interesting
similarities. The yard of the Finnish-American
farm was often like a piece of Ostrobothnia trans-
ferred to the West. In the picture two children by
the lake *Prarie*, *Floodwood*, USA in the early this
century.

AMERIKANSUOMALAIS- TEN KULTTUURI-IDENT- TITEETTI JA MAAIL- MANKUVA TUTKIMUS- KOHTEINA

Filtri Juha Pentikäinen on Helsingin yliopiston uskontotieteen professori, joka toimi tutkijana ja opettajana Yhdysvaltain yliopistoissa lukuvuonna 1980-81, mm. Minnesotan yliopiston Skandinavian laitoksen Hill-professorina ja Kalifornian yliopiston antropologian professorina Los Angelesissa. Hän on kerännyt amerikansuomalaista perinnekulttuuria ja valmisteleekin tutkimusta amerikansuomalaisten kulttuuri-identiteetistä, etnisestä folkloresta ja siirtolaisten maailmankuvasta.

Amerikansuomalaisten perinnekulttuuri

Suomesta Pohjois-Amerikkaan suuntautunut siirtolaisuus on ollut viime vuosikymmenien aikana varsin vireän historiallisen tutkimuksen kohteena. Tutkimustoimintaa on virinyt sekä Suomessa, etenkin Turun yliopiston yleisen historian laitoksen tutkijoiden ja Siirtolaisuusinstituutin toimesta, että myös Yhdysvalloissa, missä on kasvanut amerikansuomalaisten tutkijoiden sukupolvi. Esimerkiksi Olavi Koivukankaan ja Simo Toivosen laatimasta Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografiasta (1978)¹ ilmenee, että historiallista ja sosiologista taustatietoa Amerikan suomalaisista on tarjolla varsin runsaasti (siirtolaisuuden syyt, muuttoliikkeen vaiheet, suomalaisasutuksen historia eri osavaltioissa, suomalaisten työväenliike Yhdysval-

loissa, kirkollinen toiminta, osuuskuntatoiminta jne.).

Vähemmälle huomiolle on tässä yhteydessä jäänyt Suomen siirtolaisten tuntema perinnekulttuuri, johon liittyvät esim. seuraavat kysymykset: Miten suomen kieli on säilynyt Pohjois-Amerikan suomalaisten keskuudessa? Mitkä ovat kielen ja kulttuurin säilymistä edistävät tekijät? Mitkä suomalaisen kansankulttuurin elementit ovat väistyneet, mitkä säilyneet? Miten siirtosuomalaiset ovat sopeutuneet amerikkalaiseen kulttuuriin? Kuinka perinnekulttuurin säilymistä voitaisiin edistää? Miten Amerikan suomalaiset itse ja heidän esimerkiksi suomen kieltä ja kulttuuria opiskelevat jälkeläisensä saataisiin kiinnostuneiksi suomalaisen kansankulttuurin tutkimisesta ja tallentamisesta?

Perinnekulttuuri käsitetään tällöin kokonaisuudeksi, joka sisältää sekä aineellisen että henkisen kansankulttuurin. Keskeisellä sijalla on tässä yhteydessä kieli. Samoin on otettava selvää siitä, miten folkloren eri muodot ovat säilyneet tai muuntuneet. Aineellisen kulttuurin osalta tulevat keskeisesti kysymykseen esim. rakennusperinne, käyttöesineet ja ruokatalous. Huomio on kohdistettava myös amerikansuomalaisten runsaaseen omaehtoiseen kulttuuritoimintaan, jota voi havainnoida tänäkin päivänä suomalaisten yhteisissä tilaisuuksissa.

Tähänastiset folkloren kenttätöohjelmat

Amerikansuomalaisten folkloren tutkimuksen aloitti minnesotalainen Marjorie Edgar, joka 1930-luvun puolivälissä julkaisi artikkeleita Minnesotan suomalaisilta tallentamisesta lauluista, loitsuista ja sananparista.² 1940-luvulla Yhdysvaltain folkloristiikan monitoiminen johtaja prof. Richard M. Dorson kokosi suomalaissiirtolaisten perinnettä teokseensa *Bloodstoppers and Bearwalkers*³ lähinnä Michiganin yläniemekkeen Kuparisaarelta, missä on vanha suomalaisasutus 1860-luvulta lukien. Yvonne Lockwood on tutkinut lähinnä saman alueen saunaperinteitä. Kuitenkin voidaan todeta, että amerikansuomalaisen folkloren keruu on toistaiseksi ollut satunnaista.⁴

Ainoa tähän mennessä merkittävämpi folkloristinen kokoelma amerikansuomalaisesta kansanperinteestä perustuu Elli-Kaija Köngäs-Marandan 1963 suorittamaan kenttätööhön. Sen tuloksena valmistui Indianan yliopistossa Bloomingtonissa tarkastettu väitöskirja *Finnish-American Folklore: Quantitative and Qualitative Analysis* (537 s.).⁵ Väitöskirjan perustana oli kenttätö, jota tohtori Köngäs-Maranda suoritti 1960-luvun alussa New Yorkin, Minnesotan, Oregonin ja Washingtonin suomalaisyhdyskunnissa. Väitöskirja sisältää myös tapaustutkimuksia suomalaisista, mm. tunnetusta poliitikosta Oskar Tokoista, samoin kuin Kuusiston perheestä, joka elää Minnesotan Virginiassa. Elli-Kaija Köngäs-Marandan keräysten ja tutkimusten

pohjalta näyttää siltä, että amerikansuomalainen folklore voidaan jakaa kahteen pääryhmään: 1. suomalaisperäinen folklore, 2. siirtolaisuuteen liittyvä perinne. Edellistä ryhmää, johon Köngäs-Marandan huomio pääasiassa on kohdistunut, edustaa Suomessa syntyneiden ja täältä aikuisina lähteneiden tuntema kansanperinne. Se näyttää tämän kokoelman perusteella vanhakantaisemmalta kuin vastaava Suomen maaseudulta kerättävissä oleva perinne. Siirtolaisperinteeseen näyttävät Köngäs-Marandan tutkimuksen perusteella kuuluvan mm. runsaasti kerrotut kielivaikeuksia kuvaavat kaskut, kronikat siirtolaisten vaiheista, lauluperinne jne. Siirtolaisperinnettä on kerätty ja tutkittu vielä vähemmän kuin suomalaisen folkloren esiintymiä. Jo Elli-Kaija Köngäs-Marandan suorittama tutkimus Kuusiston perheestä osoittaa, että siirtolaisperinteen muuttamista olisi luonnollisinta tutkia pienryhmien ja perheyksiköiden tasolla. Erityisen kiintoisaa näyttää olevan selvittää tämän yhteydessä kielen ja kulttuurin välisiä yhteyksiä. Miksi folklore on muistiaineksista konservatiivisinta kerrostumaa, kuten Elli-Kaija Köngäs-Maranda huomauttaa? Millainen merkitys kotimaan folkloren jäänteillä on perinteenkantajalle itselleen? Missä olosuhteissa esimerkiksi suomalainen folklore ylittää kielirajan, milloin taas ei? Tarkoituksenmukaiselta näyttää tutkia myös amerikansuomalaisen keskipolven, USA:ssa syntyneiden, suhdetta taastaansa ja selvittää, mitä aineksia ympäröivästä kulttuurista helpoimmin omakustaan. Kiintoisalta näyttää myös perinteen ja kulttuurin identiteetin välinen yhteys.

Perinteetutkimuksen kannalta arvokasta aineistoa on tuottanut se laaja kenttätö, jota Helsingin yliopiston suomen kielen emeritusprofessori Pertti Virtaranta on suorittanut amerikansuomalaisten parissa 1965, 1975 ja 1980. Hänen pääkiinnostuksensa on ollut kielellisissä kysymyksissä, mutta kenttätöön kuluessa on saatu kokoon myös kulttuuriperinnettä ja folklorea. Hän on parhailaan laatimassa äänittämiensä aineistojen perusteella tekstikokoelmaa ja tukimusta amerikansuomalaisten kielestä, "fingliskasta".⁶

Suullinen historia, elämänhistoria ja perhehistoria siirtolaislähteinä

Merkittävä osa siirtolaiskulttuurista ilmenee suullisena muistitietona, jota Yhdysvaltoihin muuttaneet suomalaiset ovat kertoneet keskuudessaan ja sukupolvelta toiselle. Huomio olisi keskitettävä perinnekulttuurin tallentamisessa ja siihen keskittyvässä koulutustoiminnassa kolmeen lähderyhmään, jotka ovat jääneet esimerkiksi tähänastisessa suomalaisessa tutkimuksessa suhteellisen vähäiselle huomiolle, eräänlaiseen tieteidenväliseen tyhjiöön. Historiallinen tutkimus on yleensä käyttänyt aineistoinaan kirjoihin ja arkistoihin dokumentoitua materiaalia. Perintetutkimus on taas ollut voittopuolisesti kansanrunous- ym. perinnekirjoihin nojautuvaa. Yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa on painottunut erilaisten kyselyiden ja haastattelujen merkitys tutkimusaineistoa koottaessa.

Suullinen historia on muistitietoa, joka liittyy historiallisiin tapahtumiin ja jota ihmiset ovat säilyttäneet kirjoittamattomana muistissaan. Monta kertaa suullinen historia liittyy tiettyihin tapahtumiin, henkilöihin ja paikkoihin. Suomalaisissa perinnekirjoissa ainesryhmästä on usein käytetty nimitystä "historialliset ja paikalliset tarinat". Tässä aineistossa on kuitenkin lähdekriittisesti toisistaan erillään pidettäviä ryhmiä, mm. ensikäden tietoihin perustuvat muistitiedot ja pitemmälle tyypillistyneet tarinat, jotka ovat jo vuosikatojen päässä lähtökohdastaan, niitä tapahtumista, joita ne kuvaavat. Samoin paikkatarinat uusille paikkakunnille edetessään kadottavat yhteytensä siihen paikkaan, josta ne alunperin on kerrottu. Suullinen historia saattaa koskea ajallisesti hyvinkin lähellä olevia tapahtumia. Usein muistitietoa pitää yllä jokin ryhmä, yhteiskuntaluokka, perhe, uskonnollinen tai muu pienryhmä, jolle muistitieto on säilyttämisen arvoinen. Tämän piirissä saattaa myös tapahtua tyypillistymistä siten, että esim. jostakin henkilöstä, uskonnollisesta tai poliittisesta, saattaa tulla myytti ja näneen liittyvä perinne hahmottuu "pyhäksi historiaksi". Yhdysvalloissa on suul-

liseen historiaan kiinnitetty huomiota siinä määrin, että siellä uuden presidentin astuttua virkaan on kerätty talteen aikaisemmasta presidentistä kertova muistitieto, ns. suullinen historia, joka muistiinmerkintähetkellä on varsin lähellä tapahtumia, joista se kertoo. Tällaisia arkistoja on laadittu esim. presidenteistä Johnson, Kennedy, Ford, Nixon. Myös Suomessa historiantutkijat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että keskeinen osa historian tutkimuksen aineistosta saattaa jäädä dokumentoimatta. Esim. Tamminiemen saunan keskustelut olisivat suullista historiaa, joka tuskin jää asiakirjoihin, mutta vaikuttaa keskeisesti poliittiseen päätöksentekoon ja keskusteluun.

Elämänhistoria on yksilön kertoma näkemys omasta elämänsästä ja siihen liittyvistä keskeisistä tapahtumista lapsuudesta siihen hetkeen, jota hän elämänsä muistiin kirjoitettaessa elää. Elämänhistoria on yksilön uniikki näkemys elämänsäkokemuksistaan, lähtökohdistaan, juuristaan ja niistä tapahtumista, jotka ovat olleet keskeisiä hänen elämänsä kerrassaan. Tämäntapainen elämänhistoria voidaan joko kirjoittaa muistiin taikka sanalla haastattelussa tutkijoille. Elämänhistoria on merkittävä lähde maailmankuvaa ja persoonallisuutta tutkittaessa. Elämänhistorioissa voidaan erottaa autobiografiat, henkilökohtaiset muistiinpanot tai sanelutiedot omasta elämänsä kerrasta ja biografiat. Biografia on taas eri lähteistä hahmottuva kuva siitä, miten yksilön elämä on muodostunut.⁷

Merkittävä osa siirtolaisperinteestä on ollut perheen sisäistä muistitietoa ja keskittyä siirtolaisuuden ja -perheen vaiheisiin sekä vanhassa maassa että uudella mantereella. Perhehistorian keskeisyyden siirtolaisaineistossa on huomannut Minnesota Finnish-American Historical Society, joka käynnisti 1980 Minnesotassa projektin, jonka johtajina olivat amerikansuomalainen historiantutkija prof. Carl Ross ja Velma Doby.

Kesäkuun 1. päivään 1981 mennessä tämä projekti ehti tuottaa sekä käsikirjan **Handbook for Doing Finnish American Family**

History että 71 Minnesotan suomalaisperheen joko kirjoitetun tai nauhoitetun historian; jatkoa on luvassa 87 perheeltä.⁸ Tämän projektin tulokset kuten omat kenttätutkimuksenikin Yhdysvaltain suomalaisten keskuudessa 1980-81 osoittivat, että siirtolais-historia elää sitkeimmin perheen ja suvun piirissä kerrottuna muistitietona. Jopa viidennessä tai kuudennessa sukupolvessa saataan yhä muistaa värikkäitä kertomuksia sii-

tä, kuinka esi-isät lähtivät Vanhasta maasta, purjehtivat Norjan ja Englannin kautta New Yorkiin, sieltä Kuparisaaren kaivoksiin ja edelleen esimerkiksi maanviljelykseen johonkin "homesteadille" Pohjois-Minnesotaan. Näille kertomuksille on vuosisadan kuluessa kasaantunut eräänlainen "pyhän sukuhistorian" arvo, joten niitä voisi luonnehtia jopa perhemyytteinä.

Suurin osa suomalaisten muuttovirrasta suuntautui Michiganin yläniemekkeelle eli "Kuparisaarelle", jossa he hankkivat elatuksensa lähinnä kaivostoissa joutuen sopeutumaan koti-Suomesta poikkeavaan teolliseen kulttuuriin. Kuva 1900-luvun alkupuolelta.

Mielenkiintoista on myös havainnoida sukupolvien välisiä eroja suhteessa kieleen, kulttuuriin ja kiinnostukseen Suomea, Vanhaa maata, ja amerikansuomalaisten perinnekulttuuria kohtaan. Yleisesti näyttää siltä, että ensimmäinen sukupolvi asui koko ajan kuin kahta maata, fyysisesti Amerikassa mutta "sydän Suomessa", toinen painotti taloudellisia arvoja haluten samastua valtakulttuuriin, kolmas alkoi taas etsiä juuriaan. Juuri perhetutkimus näyttäisi selvimmin paljastavan amerikansuomalaisten kulttuuri-identiteetissä tapahtuneet muutokset, toisin sanoen sen, kuinka siirtosuomalaiset ovat ns. ruohonjuuritasolla akkulturoituneet amerikalaiseen kulttuuriin ja miten he "juurensa" esimerkiksi tällä haavaa kokevat.

Kun tutkimuskohteeksi tarkentuu suullinen historia, elämänhistoria tai perhehistoria, on kirjallisesti dokumentoituakin aineistoa tarjolla huomattavan paljon. Mainittakoon vain amerikansuomalaisten runsas lehdistö, julkaistu ja julkaisematon kirjeenvaihto, järjestöjen pöytäkirjat, painetut ja painamattomat omaelämäkerrat. 1960-luvulta lähtien on amerikansuomalaisten suullista historiaa myös tallennettu, nauhoitettu, erityisesti Michiganin valtiossa. Lisäksi on mainittava, että merkittävä osa amerikansuomalaisten historiankirjoituksesta perustuu keskeisesti omiin havaintoihin ja kokemuksiin. Esimerkiksi Carl Rossin *The Finn Factor* 1977⁹ on keskeisesti elämänhistoriallinen raportti siitä, kuinka suomalaisten sosialistiradikaalien keskeltä noussut tutkija koki ympäristönsä teollisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen murroksen. Näitä tutkimuksia valmistui ja kirjoitetaan edelleen myös niistä seminaareista, joita johdin Yhdysvalloissa lukuvuoden 1980-81 aikana esimerkiksi Minnesotan ja Kalifornian yliopistoissa ja Hancockin Suomi Collegessa.¹⁰

Amerikansuomalaiset kulttuurialueet

Amerikansuomalaisten kulttuuri on huomattavan epäyhtenäistä. Sitä on tarkasteltava paitsi suhteessa suomalaiseen lähtökohtaan myös siihen valtakulttuuriin, jonka maahanmuuttajat eri alueilla kohtasivat. Tärkeää on

esimerkiksi selvittää, mistä ja milloin eri suomalaisryhmät tulivat ja mihin he Uudessa maassa muuttivat. Suullisen historian kannalta on arvokasta se laajamittainen työ, jota Suomi-synodin pappi ja lehtimies Salomon Ilmonen suoritti kootessaan 1900-luvun alussa "maanmiestensä" muistitietoa julkaisemaan Amerikan suomalaisten historiaan:

"Yhdysvalloissa voidaan sanoa olevan suunnilleen noin tuhat suomalaisasutusta, sellaisia paikkakuntia, missä heimolaisiamme asuu ainakin pieni määrä. Canadian suomalaisia asutuksia on noin kolmesataa. Jokaisesta sellaisesta olen merkinnyt muutamien kansalaistemme nimiä, etupäässä ottamalla huomioon paikkakunnan uranuurtajat eli ensintulleet, vaikka poikkeuksiakin on täytynyt tehdä. Myöskin olen koettanut saada tietooni ja merkitä jokaisen henkilön syntymäpäivän, vaikka siinä en ole läheskään siten onnistunut, kuin toivoin. Kaikkiaan on teoksessani noin viidentoistatuhannen suomalaisen nimi ja useitten synnyinpaikka. Tämä on huikkea määrä historiallista aineistoa, joka on täytynyt, ettei teos tulisi liian laajaksi ja kallibintaiseksi, supistaa aivan liiankin ahtaisiin puitteisiin, niin että kirja on pakostakin kuivanlainen ja yksitoikkoinen.

*Onko tämä teos ollenkaan ansaitseva historian nimica, sitä itsekkin epäilen. Seban muistuttaa maantiedetta taikka jonkinlaista kansallis-matrikkeliä tai pahimmassa tapauksessa osoitekalenteria. Mutta kaikkine puutteineen ja heikkouksineen se on alallaan ainutlaatuisen, sillä ei minkään Amerikassa asuvan kansallisuuden asuinpaikkoja ole ryhdytty vielä tähän saakka tyhjentävästi muistimerkitsemään, eikä msta ole erikoisia teoksia julkaistu. Amerikassa asuvien suurempien kansallisuuksien asuinpaikkain merkitseminen lienee mahdotonta täydellisesti suorittaa, ja pienempienkin kansallisuuksien asuinpaikkain merkitseminen ja nimen ensintulleitten muistinkirjoittaminen kysyy niin paljon työtä, ettei siihen bevilla kukaan ryhtyne. Mutta suomalaisiaban soimataankin työhulluiksi, niin että minnekäpä sitä kansallisuusteestaan pääsee."*¹¹

Jo sukupolven aika saati sitten vuosisata uudessa vieraassa ympäristössä vaikuttaa monin tavoin maahanmuuttajien kulttuuriin. Yksi tutkimuksen tehtävistä onkin pyrkiä hahmottamaan kuva siitä, millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä amerikansuomalaisten kulttuurissa alueittain esiintyy. Tässä yhteydessä on päästävä syvemmälle tavanomaista kolmijakoa itä- ja länsirannikon sekä keskilännen suomalaisiin. Työhypoteesina voitaisiin ottaa tarkastelun lähtökohdaksi vaikkapa oppilaani K. Marianne Wargelin Brownin, seminaarityössään *Finnish American Folklore* (1981)¹² hahmottama Yhdysvaltain suomalaisalueiden jako 12 ryhmään lähinnä historialliselta kannalta: 1. Uusi Englanti, 2. New Yorkin kaupunkialue, 3. New Yorkin valtio, 4. Virginia, Pennsylvania, Ohio, 5. Indiana, Illinois, etelä-Wisconsin, 6. ala-Michigan, 7. Michiganin yläniemeke ja pohjois-Wisconsin, 8. Minnesota, 9. Dakotat ja niihin rajautuva Minnesotan länsiosan maanviljelysalue, 10. Keskilännen vuoristovaltiot, 11. Oregon ja Washington, 12. Kalifornia.

Omat kenttähavaintoni osoittivat, että merkittäviä eroja esiintyy myös kaupunki- ja

maaseutuyhteisöjen välillä. Amerikkalaistuminen on tapahtunut yleensä sitä nopeammin, mitä pienempi suomalaisyhteisö on ollut suhteessa valtakulttuuriin ja mitä vähemmän yhteyksiä sillä on ollut sekä keskenään että muille suomalaisseuduille. Joissakin kaupunkeissa on yhä suomalaiskatuja ja -kortteleita (esim. Minneapolis, Waukegan, Berkeley) kirkkoineen, klubeineen ja muine kokoontumistiloineen. Erityisesti Minnesotan pohjoisosissa on vielä puolisuomalaisia kyläyhteisöjä mm. Sebeka, Menahga, Susijärvi, Esko), joissa suomenkieltä saatetaan puhua viidennessä sukupolvessa. Tavallisesti kieli on säilynyt siksi, että se on koettu osaksi etnistä ja uskonnollista kulttuuria. Niinpä monen suomalaislähtöisen lestadiolaisseurakunnan kirkon alttarina ovat ristin sijasta Yhdysvaltain ja Suomen liput ja jumalanpalveluksesta osa tai saarnoista toinen on suomeksi. Suomen kieltä puhutaan ja opetetaan lapsille useammin sellaisissa perheissä, joiden uskonnollinen tai kulttuurinen samastuminen suomalaislähtöiseen perinteeseen on vahva.

Havaitsin, että suomen kieli oli nuoren lapsiperheen pääkielenä esim. Susijärvellä, Eskos-

Pellonmuokkausta eri menetelmin amerikansuomalaisella farmilla 1930-luvulla.

Pirneksen suku Saskatchewan Dunblanen suomalaisyhdykskunnassa asusti 1940-luvulle saakka Amerikan suomalaistenkin keskuudessa harvinaisessa turveseinäisessä talossa Rock Pointissa Kanadassa.

sa tai Cokatossa mm. siksi, että kielen säilyttämiseen liittyivät erityiset kulttuuriset tai uskonnolliset arvot. Perhe saattaa kuulua johonkin herätysliikkeeseen, jolloin kielen säilyttäminen koetaan osaksi uskonnollisen perinteen vaalimista. Samalla se mahdollistaa yhteydet suomalaiseen veljesseurakuntaan. Toinen syy saattaa olla kulttuurinen. Vanhemmat ovat aktiivisesti mukana suomalaisten kulttuurieriennoissa (mm. laulukoorit, tanssiyhtyeet) ja painottavat kielen merkitystä osana sitä henkistä perintöä, jonka he ovat lapsilleen siirtämässä.

Perinne-ekologinen ja kulttuurimaantieteellinen tarkastelu paljastaa vertailussa sekä eroavuuksia amerikansuomalaisten alueiden välillä että myös mielenkiintoisia yhtäläisyyksiä Vanhaan maahan. Vanhin kerrostuma amerikansuomalaisten kulttuuria on siinä mielessä yhtenäinen, että sen juuret ovat ensisijaisesti Pohjanmaalla. Ensimmäinen siirtolaissukupolvi tuli Pohjois-Suomen ja Pohjanmaan lestadiolaisista kylistä 1860-70-luvuilla. Toinen sukupolvi lähti 1880-90-luvulla lähinnä Etelä-Pohjanmaalta. Kun metsistä köyhä Pohjanmaa jäi Suomen taloudessa takamaaksi,

siirtolaisuudesta kehittyi kansanliike, joka tyhjensi alueen nopeasti ns. ylijäämäväestöstä. Tältä kannalta ei ole syytä ihmetellä amerikansuomalaisen perinteen "länsisuomalaisuutta". Minnesotan suomalaistalon vanha pihapiiri on monesti kuin Länteen siirretty pala Pohjanmaata. Pohjois-Minnesotasta, Wisconsinista tai Michiganista voi vieläkin löytää suljetun pihan, jota ympäröivät asuinrakennukset, tupa, navetta, talli, aitta, luhti, lato, sauna, riihi ja tuulimylly.¹³ Monesti tämän pihapiirin keskeltä löytyy tänäkin päivänä kasvamasta pihlaja, jota vanha suomalainen kansanperinne on pitänyt pyhänä haltijapuuena. Välttämättömästi suomalaisten "pesäpaikkaan" kuuluu sauna, jota tällä hetkellä monet amerikansuomalaisten jälkeläiset myyvät myös muihin amerikkalaisiin talouksiin.

Sisukas kalevalainen saunakansa: amerikansuomalaisten kulttuuri-identiteetin mittareita

Viime vuosina on perinteentutkijoiden mielenkiinto alkanut kohdistua ns. etniseen folkloreen. Tähän kuuluu toisaalta esimerkiksi jonkin kulttuurivähemmistön säilyttämä, sen

solidaarisuutta ja identiteettiä vahvistava perinne ja toisaalta myös etnisten ryhmien vertailua sisältävä, omaa erikoislaatua korostava ja muita naurava folklore, esim. kaskut puolalaisista, mustalaisista, saamelaisista, saksalaisista. Amerikansuomalaisten etnistä folklorea ei ole toistaiseksi tutkittu eikä paljokaan kerätty. Mielestäni heidän muistitietoaan on koottu liiaksi vanhasta suomalaisesta näkökulmasta. Pettymyksen kokeekin melko varmasti tutkija, joka lähtee tälle kentälle aseinaan suomalaisen folkloren perinnelajikohtaiset kyselylistat. Hän saattaa toki tavalta jostakin Minnesotan tai Michiganin vanhasta suomalaishylästä perinteentaitajan, joka osaa kansanlauluja, sananparsia, tarinoita tai muuta Vanhan maan perinnettä. Pian hän kuitenkin huomaa, että suurin osa siirtosuomalaisten perinteestä ei ole tavanomaista kansanrunoudentutkijan Folklorea vaan erilaista yhteisö-, suku- tai henkilökohtaista muistitietoa, usein perhe- tai elämänhistoriaa. Samoin löytyy aineksia, jotka hahmottavat amerikansuomalaisten kulttuuri-identi-

teettiä sekä heidän itsensä että ulkopuolisten määrittämänä. On toisin sanoen stereotyyppioita, joita sekä suomalaisten jälkeläiset mieltävät itsestään että muut heistä.

Seuraavassa kolme itse kuulemaani esimerkkiä alueilta, joilla on niin vahva suomalaisleima, että se tuntuu jopa seudun aluekulttuurissa:

Merkittävä osa amerikansuomalaisten ensimmäisestä muuttovirrasta ohjautui Yhdysvaltojen järviolueille. Michiganin ylänimemkeellä on Kuparisaari, jonka kaivoksissa monet suomalaisista maahanmuuttajista löysivät ensimmäisen työpaikkansa. Vaikka kaivostoimintaa ei enää ole, suomalainen kulttuuri vaikuttaa monin tavoin tämän alueen kansan elämään ja maailmankuvaan. Se on monelle suomalaiselle lomanviettopaikka, etninen ja uskonnollinen keskus, "God's Country", johon muutetaan, kun päästään eläkkeelle Detroitissa, Chicagossa tai Los Angelesissa. Tapasin viime keväänä erään Superiorin lohta myyvän intiaanin, joka lähtökoh-

Perhetutkimus tarjoaa mahdollisuuksia luoda uudenlaista syvyyttä tutkimukseen.

Kuvassa neljä Simontaipaleen (Simonson) sukupolvea samassa kuvassa v. 1945. Vanha Heikki Simontaival syntyi Ranualla 1845. Aloitti siirtolaisuuden hiihtämällä omatekoisilla suksillaan erämaiden halki Norjaan v. 1868, missä toimi kalastajana joitain vuosia. Amerikkaan matka suuntautui 1871. Siellä hän ehti toimia rakennustyöläisenä ja farmarina viideltä eri tilalla, jotka hän raivasi sekä olla kolmissa naimisissa, kunnes asettui lopuksi Dunblaneen missä kuoli 1945.

Kuvassa lisäksi Heikki Heikinpoika Simonson, Helmer Simonson ja Roland Simonson. Perheessä puhutaan vieläkin suomea.

Amerikan suomalais-apostoliluterilaisen kirkkokunnan esimies Andrew Mickelsen (vas.) matkalla kirkkokuntansa juhlille Oregoniin suomalaisen vieraansa kirkkoherra V. A. Juntusen ja Minneapolin papin Theo Gunnaryn kanssa. Junamatkalla 1932 he asettuivat samaan kuvaan kahden intiaanipaällikon kanssa.

taani tuntematta sanoi englannin ohessa pari suomen sanaa: "Tästä saat ilmaiseksi matkan, siitä tulee hyvä kalamojakk". Pohjois-Minnesotan suomalaiskeskuksessa Menahgassa oli käynnissä amerikkalainen pesäpallo-ottelu. Suomalaisuuden saattoi havaita myös pelaajien nimistä. Kentän laidalta kuulin erään "kielisen" vanhemman katsojan toteavan. "Paul Keränen on paras, hän on a Finn, hänellä on sisu". Suomalaiset ovat Amerikassa vahvan urheilijakansan maineessa. Pohjois-Wisconsinin Oulussa osallistuin perin suomalaiseseen juhannusjuhlaan kokkoineen ym. Minua valistettiin: "Jos suomalainen ei ole saunassa tai kirkossa, niin hän on perustamassa osuuskauppaa".

Lainaukset on poimittu ei-suomalaisten puheesta. Englantia puhuvia on tapana nimittää suomalaisten keskuudessa etnosentrisesti "kieliseksi" ja parodioida ainakin suomalaisten omissa perinnejuhlissa, kuten myös Oulu townshipin 6. vuotuisessa juhannusjuhlassa tapahtui Sulo & Rauha Kantapään englanniksi pitämässä loistavassa kahden hengen pakinassa.

Kansan kulttuurinen erikoislaatu, identiteetti määräytyy sekä kulttuurin jäsenten itsensä, että toisten näkökulmasta. Amerikansuomalaisten kulttuuria havainnoitaessa on tärkeää todeta, miten he itse määrittävät kulttuurinsa perusainekset. Toisaalta on pidettävä myös silmällä sitä, mitä muut heistä ajattelevat. Kulttuurin erikoislaatu hahmottuu vertailussa toisiin. Kysymyksessä on monisäikeinen ilmiö, joka on toistaiseksi yksityiskohtaisesti selvittämättä huolimatta siitä, että Amerikkaan on muuttanut yli 400 000 suomalaista ja että heidän jälkeläistensä luku on jo kauan sitten ylittänyt miljoonan rajan.

Yrittämättäkään yksityiskohtaisempaa analyysia amerikansuomalaisten kulttuuri-identiteetistä kokoon seuraavaan luetteloon ainekset siitä, mitä Minnesotan yliopiston ilta-luokkani esitti käsityksensä amerikansuomalaisten tuntomerkeistä. Valtaosa 30-40 opiskelijasta oli amerikansuomalaisten jälkeläisiä, oppimassa jälleen esi-isänsä kieltä ja kulttuuria, tuolla kertaa suomalaista ja amerikansuomalaista folklorea:

– suomalaiset ovat keksineet saunan ja sau-

novat mielellään yhdessä.

- suomalaiset ovat hyviä urheilijoita.
- suomalaisilla on sisua, he ovat hyviä taistelijoita, voittivat toisen maailmansodan ja maksoivat sotavelkansa ainoana maana maailmassa.
- suomalaiset ovat ulkoilmaihmiä, joilla on pesäpaikkansa.
- suomalaiset ovat innokkaita yhdistysihmiä, osuustoiminnan perustajia.
- suomalaiset ovat radikaaleja erityisesti Minnesotassa.
- suomalaisilla on omat ruokansa, kalamajakka, piirakka, rieska, pasta, pulla.
- suomalaiset ovat hyviä luonnonparantajia ja uskovat niihin.
- suomalaiset ovat riippumattomia: heillä on oma tupa ja oma lupa.
- suomalaiset muuttivat Amerikassa alueille, jotka ovat kuin Suomi.
- suomalaisilla on hyvä kielipää; he oppivat intiaanien kielen.
- suomalaiset olivat uskonnollisia maahan tullessaan, sitten punaisia.
- suomalaiset ovat luoneet Kalevalan josta Longfellow sepitti Hiawathan.

Amerikansuomalaisille Kalevalan merkitys on toisenlainen kuin yleensä Suomessa. Se on eräänlaista ”pyhää historiaa”, josta puhutaan paljon, ajatellaan romanttisesti, voimakkaasti identifioituen, mutta josta toisaalta tiedetään suhteellisen vähän. Vanhempi ja nuorempikin amerikansuomalainen on ylpeä siitä, että hän kuuluu kansaan joka on luonut Kalevalan. Onpa Michiganissa Kalevalan siirtokuntakin, jonka jokainen katu on saanut nimensä Kalevalasta. Toisaalta amerikansuomalaisten jälkeläiset eivät ole kovin hyvin perillä Kalevalan erityispiirteistä. Kalevalan yhdyskunnan kulttuuriperintöä vaalii historiallinen seura, joka lähetti allekirjoittaneelle kirjeen. Mukana oli sarja valokuvia yhdyskunnan juhlasalista, seinillä kalevala-aiheisia kuvia, joiden merkitys oli unohtunut. Allekirjoittaneen tehtävänä oli Kalevalan perusteella selvittää mitä kuvat tarkoittivat.

Amerikansuomalaisten etninen folklore osallistuu omalla tavallaan siihen jatkuvaan vuo-

rovaikutukseen ja kilpailuunkin, joka on ominaista tässä maailman kulttuurien ”sulatus-uunissa”. Perinne on luonnollisesti kerrostunut ja valittaa tietoa siitä, kuinka eri siirtolaissukupolvet eri alueilla kohtasivat sinne ennen heitä tai heidän jälkeensä eri puolilta maailmaa saapuneet kulttuurit. Mielenkiintoista on, että amerikansuomalaisten etninen folklore on osoittautunut myös uudistumiskykyiseksi. Varsin tuore voimannayte on St. Urho, amerikansuomalaisten suojeluyhdistys, johon liittyvä perinne parodioi irlantilaisien legendoja Pyhästä Patrikista ja hänen taistelustaan heinäsiirkoja vastaan. St. Urhon paiva on tulossa erittäin suosituksi kansanjuhaksi sekä Pohjois-Minnesotassa ja Michiganissa. Menahga nimittää itseään St. Urhon kotipaikaksi. Tällä hetkellä perinne ei vielä mitenkään liity Suomen pitkäaikaisimpaan presidenttiin, mutta ennen pitkää tämäkin on mahdollista.¹⁴

Amerikansuomalaisten kulttuuritoiminnan viimeaikainen aktiivisuus on ennen kaikkea tuoreimman, sotien jälkeen muuttaneen siirtolaispolven vaikutusta. Tämä varsin pieni, yhteensä alle 20-tuhantinen ryhmä on ollut edellisiä sukupolvia koulutetumpaa ja ottanut johtoaseman amerikansuomalaisten järjestöissä. Suomalaista kulttuuria ja amerikansuomalaisten tietoisuutta kulttuuristaan on elvytetty järjestämällä erilaisia ohjelmia. Minnesotassa toimii Salolampi, jossa amerikansuomalaiset ja muutkin voivat opiskella suomen kieltä. Keskeisissä suomalaisissa kaupungeissa on kulttuurikeskuksia ja Finlandia-klubeja, joissa järjestetään suomenluokkia, keittokursseja, näyttelyitä, kuoro- ja kansantanssiryhmiä. Eras näistä tanssiryhmistä on Suomessakin vierailut Kesarit-ryhmä, josta oppilaani ja ryhmän jäsen Cindy Jokela kirjoitti mielenkiintoisen tutkielman.¹⁵

Siirtolaisten maailmankuvaa kartoittamassa

Heinäkuusta 1980 elokuuhun 1981 minulla oli tilaisuus paitsi opettaa eräissä amerikkalaisissa yliopistoissa myös suorittaa kenttä- ja arkistotutkimusta eri puolilla maata. Henkilökohtainen kenttätyöni tapahtui ensisijai-

sesti sillä pohjoisella suomalaisvyöhykkeellä, joka käsittää Keskilännen valtiot Minnesotan, Wisconsinin ja Michiganin. Jonkin verran haastatteluja suoritin lisäksi Kalifornian, Arizonan, New Yorkin, Washington D.C:n, Massachusettsin, Coloradon, New Mexicon, Oregonin, Washingtonin ja Kanadassa Ontarion ja Saskatchewanin suomalaisten luona. Kaikkiaan keskustelin noin 300 Yhdysvaltain tai Kanadan suomalaisen kanssa. Haastattelumenetelmäni oli varsin vapaa ja ns. pehmeä noudatellen yksilön elämän- ja perhehistoriaa. Pyrin myös kartoittamaan informanttieni tuntemaa etnistä folklorea ja heidän maailmankatsomuksensa rakennusaineiksia. Yhtenä ongelmana oli selvittää, kuinka siirtosuomalainen kokee ympäröivän maailman, yhteiskunnan, kulttuurin, määrittää identiteettinsä ja sen tunto-merkit, tunnistaa suomalaisuutensa Amerikassa ja toisaalta amerikkalaisuutensa ja kuinka hän kokee näkemystensä muuttuneen. Monet haastattelemani olivat alueellaan, paikkakunnallaan, suomalaisjärjestöissä tai -kirkoissa johtajia, ns. avaininformantteja, joiden näkemykset heijastelevat laajemminkin amerikansuomalaisten kokemuksia uudessa ympäristössä.

Yhteisötasolla huomioni kohdistui muutamaani perheisiin, joista haastattelin useamman sukupolven edustajia, sekä eräisiin suomalaisasutuksiin ja -järjestöihin. Mielenkiintoiselta näyttää kartoittaa ns. sukupolven muistia. Arkisto- ja kenttätutkimusteni pohjalta on hahmottunut hypoteesi, jonka mukaan kukin sukupolvi jäsentää maailmaa, ympäröivää ja omaa kulttuuriaan uudella, jossain määrin omintakeisella tavalla. Tästä varsin lyhyestä sukupolven muistista selittyvät osittain myös ne konfliktit, joita sukupolvien välillä esiintyy ja jotka ovat pirstoneet myös amerikansuomalaisten kirkko- ja järjestökenttää omalla, myös Suomen vastaavasta kehityksestä poikkeavalla tavalla. Tältä kannalta maailmankuvan tutkimus on holistista, kokonaisvaltaista. Yhtenä sen perusongelmana amerikansuomalaisia tutkittaessa on selvittää vuorovaikutusta kielen, kulttuurin, yksilön, perheen ja koko yhteisön "koke-

muksen" ja maailmankuvan välillä. Tällä hetkellä hahmottelen aineistostani, mitkä mikro-ongelmat valaisevat edellä kuvaamaani marko-ongelmaa ja millä tavoin.

Huomattavan monet keskusteluitani koskivat amerikansuomalaisten uskonnollisuutta, jonka juuret kuuluvat suomalaisen siirtolaisuuden varhaishistoriaan. Ensimmäinen siirtolaisvirta 1860-luvun puolivälissä tuli Pohjois-Norjasta. Osa Jäämerellä kalastaneita, lähinnä pohjalaisia, palkkautui norjalaisten laivoihin, joiden päämääränä oli Amerikka. Suuret nälkävuodet 1867-68 kiihdyttivät tätä siirtolaisten virtaa, jonka lähtökohdat olivat herätysliikkeidentiteetiltä lestadiolaisessa Pohjois-Suomessa. Vuoteen 1892 mennessä muutti Amerikkaan 61 000 suomalaista. Tämä sukupolvi organisoi amerikansuomalaisten kirkollisen elämän, lähtökohtana erityisesti suomalaisista herätysliikkeistä tulkittu uskonnollisuuden malli. Kirkollisista organisaatioista ehti ensimmäiseksi lestadiolaisten luoma apostolis-luterilaisuus, sen jälkeen evankelispohjainen Kansalliskirkko ja Suomi-Synodi, joka Amerikan mantereella monessa suhteessa vastaa Suomen evankelisluterilaista kirkkoa ja on herätysliikkeistä lähinnä herännäisyyttä. Havainnoin noita amerikansuomalaisten kirkkojen tilaisuuksia ja pyrin seuraamaan niiden historiaa nykyyhetkeen pitäen silmällä uskonnollisuuden vuorovaikutusta kielen ja kulttuurin kanssa. Lestadiolaisuus on Amerikassa kokenut oman, osaksi Pohjoismaista riippumattoman kehityksen. Kansalliskirkko on liittynyt Missouri-Synodiin ja katkaissut suhteensa suomalaiseen lähtökohtaansa. Suomi-Synodi liittyi 20 vuotta sitten Amerikan luterilaisten yhteyteen. Tällöin perustettiin Suomi-Konferenssi, jonka 19. vuosijuhlaan osallistuin elokuussa 1981 Hancockissa, Pohjois-Michiganissa. Ensimmäinen kokouspäivä oli ensisijaisesti teologinen ja kosketteli amerikansuomalaista uskonnollista identiteettiä, Kokouskieli oli tällöin englanti ja vieraana mm. eräs amerikaluterilaisten piispa; kaksi seuraavaa päivää kokous jatkui suomeksi.

Tutkimusyhteistyö jatkuu amerikansuoma-

laisten historioitsijoiden ja teologien kanssa. Tutkimusohjelmani on vielä siinä määrin pohdintavaiheessa, että olen kiittollinen Siirtolaisuus-Migration -lehden lukijoiden ehdotuksista ja kommentteista, samoin kuin aiheeseeni liittyvistä aineistoista.

Tämän artikkelin saama tila on liian lyhyt voidakseni nimeltä kiittää kaikkia niitä yksityisiä henkilöitä, yhteisöjä, järjestöjä ja ar-

kistoja, jotka minulle tietoja antoivat tai vieraanvaraisuutta osoittivat. Jokainen elämänhistoria on ainutkertainen, jokainen keskusteluhetki tärkeä paitsi kertojan myös kuulijan kannalta. Erityisen mieleenpainuvia olivat ne monet amerikansuomalaisten juhlat, seminaarit ja kokoukset, joihin minua kutsuttiin osallistumaan ja joissa saatoin havainnoida tätä kulttuurin keskeistä osaa, itse paikan päällä. Tämä etuoikeus jäi lähtemättömästi mieleen.

Lähdeviitteet

1. Olavi Koivukangas - Simo Toivonen, Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia. A Bibliography on Finnish Emigration and Internal Migration. Turku 1978.
2. Esim. Finnish Charms from Minnesota, Journal of American Folklore 46-47, 1933-34; Finnish Charms and Folk Songs in Minnesota, Minnesota History 1936; Finnish Folk Songs in Minnesota, Minnesota History 1935; Finnish Proverbs in Minnesota, Minnesota History 1943; Ballads of the Knife Men, Western Folklore 1949.
3. Richard Dorson, Bloodstoppers and Bearwalkers: Folk Traditions of the Upper Peninsula, Cambridge 1952. Ks. myös Dialect Stories of the Upper Peninsula: A New Form of the American Folklore, Journal of American Folklore 1948, 113-150.
4. Varsin yksityiskohtainen amerikansuomalaisen folkloren bibliografia sisältyy K. Marianne Wargelin-Brownin painamattomaan käsikirjoitukseen Finnish American Folklore: A Survey of Research and a Definition of the Subject, written for Scandinavian 5670-1, led by Prof. Juha Y. Pentikainen, Visiting Professor, University of Minnesota, July 26, 1981 109 pp.
5. Unpublished Ph.D. dissertation, Indiana University 1963.
6. Pertti Virtaranta, Tutkimus amerikansuomesta, osa I, painossa oleva Siirtolaisuusinstituutin julkaisu A 2.
7. Olen yksityiskohtaisemmin käsitellyt suullista historiaa, elämänhistoriaa, autobiografiaa, biografiaa ja muistitietoa mm. tutkimuksissani Oral Repertoire and World View, An Anthropological Study of Marina Takalo's Life History, Folklore Fellows Communications No. 219, Helsinki 1978, 13-76, Yksilo perinteentutkimuksen kohteena, Perinteentutkimuksen perusteita, toim. Outi Lehtipuro, Porvoo 1980, 185-248.
8. Carl Ross & Velma M. Doby, Handbook for doing Finnish American Family History, New York Mills, Mn. 1980, Minnesota Finnish Family History Project, November 1979 - June 1, 1981, Summary Report, September 1981, 28 s.
9. Carl Ross, The Finn Factor in American Labor, Culture and Society, Introduction by Rudolph Vecoli, New York Mills, Mn 1977
10. Tässä yhteydessä lausun lämpimät kiitokseni tutkijatovereilleni ja opiskelijoilleni mielenkiintoisista keskusteluista ja hyvistä opintoista. Muita unohtamatta haluan mainita yhteistyön prof. Goran Stockenströmin, Nils Hasselmon ja Börje Wähämäen kanssa Minnesotan yliopistossa, prof. Patrick Fordin, Donald Wardin ja Inkerin Rankin Kalifornian yliopistossa (UCLA) ja prof. Ralph Jalkasen, Olof Rankisen ja Carl Waisasen Suomi Collegessa (Hancock, Mi.).
11. Lainaus S. Ilmosen Amerikan suomalaisten historian III osan esipuheesta Hancock, Mich. 1926, s. 6-7.
12. K. Marianne Wargelin Brown mts 32-36.
13. Esim. Rachael R. Ewoldsen, The Finnish Farmstead in Minnesota, a paper for Scan 5670-1, Finnish Folklore, Culture and Religion, by Juha Y. Pentikainen, the University of Minnesota, Spring 1980, 58 s.
14. Aihepiiri St. Urhon myytistä ja rituaalista herätti huomiotani eri puolilla Yhdysvaltoja, ja sainkin kokoon varsin laajan aineiston, jota toivon tamankin lehden lukijoiden täydentävän omilla muistoillaan. Mielenkiintoinen on tässä suhteessa tuore Carl Rossin kirje, jonka sain tämän artikkelin kirjoittamisen jälkeen 23.2.1982: "You'll be interested to know that the town of Menahga is having a solid wood two ton statue of St. Urho made that should be completed and erected by this summer with a festival and big ceremonies of 'canonization' or 'beatification'. At least we will know what he looked like and officially

have our Finnish American saint, or at least the official myth perpetuated in suitable form. The story took up most of a page of the Minneapolis Tribune recently. We plan to be present with a tape recorder to find out what-

this means to people. Nakemiin, Sincerely, Carl."

15. Cindy Jokela, *The Kisarit: A Finnish Folklore Tradition in America*, a research paper for the University of Minnesota, 1980.

Studying the Cultural Identity and World View of the American Finns

Despite recent intensive study of the social history of the Finnish migration to North America, the cultural life of the Finnish-Americans has not been investigated as thoroughly, with the major exception of Elli-Kaija Kõngäs-Maranda's dissertation on 'Finnish American Folklore' (Bloomington, Ind., 1963), based on fieldwork in New York, Minnesota, Oregon, and Washington, in the early 1960s.

The present article is based on material gathered in 1980-1981. In fieldwork, over 300 Finnish-Americans were interviewed, and varied social gatherings, with their flourishing cultural activities, were observed over 14 states, while much information was also gathered from papers about their cultural heritage and ethnic folklore written by students of Finnish descent attending the author's undergraduate and extension courses on Finnish and Finnish-American culture, folklore, and religion, in Minnesota, Michigan, and southern California.

The traditional culture of an ethnic group includes both its material culture (notably architecture, artefacts, and food), and its popular ideology, with language in a central role.

Much of immigrant culture is perpetuated through oral transmission, and special attention needs to be paid to three sources of information previously largely overlooked, since they fall between the established research disciplines: oral history, i.e. the preservation of unwritten accounts of historical events; life history, i.e. individuals' accounts of their own lives, from childhood to the point of narration; and family history, i.e. the transmission among an immigrant family's own members of accounts of its experiences, both before and after migration. The major collector of Finnish-American family history to date is the Minnesota Finnish-American Historical Society, with its project started in 1980 by Prof Carl Ross and Velma Doby. This project has shown that recollections passed on within the family represent the strongest

link in immigrant history.

Differences have also emerged in the attitudes held by the generations towards Finnish and Finnish-American culture and tradition and towards the language and the Old Country. The first generation typically remained permanently torn between their new home in North America and their heart in Finland, whereas the second generation tended to stress economic objectives and assimilation to American culture, while the third generation has turned to the quest its roots. Family history offers a means of tracing at grassroots level both their process of acculturation and their present day vision of their Finnish roots.

Attention has also recently been directed to 'ethnic folklore', which both reinforces the identity and solidarity of the ethnic group, and emphasizes its distinctive character, e.g. by mocking other groups. The strata embedded in this ethnic folklore can be used to trace the stages and local variations in the ethnic community's experience of the Melting Pot, e.g. in the reactions to other cultures, whether established prior to the Finns' arrival or arriving subsequently. This ethnic folklore is more over *continuing to evolve*

From the fieldwork and archive studies, the hypothesis has emerged that each generation orders its world (its own culture and the surrounding culture) in a new and partly independent manner. The generational memory is relatively short, which may help to explain the occurrence and distinctive nature of the conflicts between immigrant generations and within the Finnish-American institutions (e.g. churches and associations).

The study of world views must be holistic. In research on the American Finns, a fundamental task is to define the joint interaction on their world view of language, culture, and the experiences of the individual, the family, and the entire community. The author is currently investigating what light can be thrown on this macro-problem by micro-problems occurring in his material.

AMERIKANSUOMALAIS- TEN SIIRTOLAISTEN SOPEUTUMINEN YHDYSVALTOIHIN

Artikkeli perustuu VTK, TK, Irmeli Laitisen Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan laitoksella tekemään pro gradu-tutkielmaan "Suur-San Franciscon suomalaisten sopeutuminen" (1981)

Tutkimuksen kohteena oli Suur-San Franciscon alueen (San Francisco, Oakland, Berkeley, Stanford, San Jose-alue) suomalainen siirtolaisuus ja erityisesti näiden siirtolaisten sopeutumisen kuvaus ja analysointi. Päämielenkiinnon kohteena olivat varsinaiset Suomessa syntyneet ensimmäisen polven siirtolaiset, mutta mukaan on otettu myös näyte ns. toisen polven siirtolaisista. Tästä perusjoukosta ei ole olemassa kovinkaan paljon tietoa, ei edes luotettavia arvioita lukumäärästä, puhumattakaan luetteloista.

Vuonna 1970 Yhdysvaltain väestölaskennassa arvioitiin Kalifornian osavaltiossa asuvan noin 5 500 Suomessa syntynyttä siirtolaista. Yhdysvalloissa syntyneitä suomalaisten jälkeläisiä oli samana vuonna Kaliforniassa n. 17 300, yhteensä n. 22 800. Suomessa syntyneitä ja toisen polven siirtolaisia voidaan varovaisesti arvioida asuvan Suur - San Franciscon alueella 3000-3500.

Luetteloiden puuttuessa haluttiin kaikin käytävissä olevin keinoin tavoittaa mahdollii-

simman moni alueen suomalaissiirtolainen, mikä siis jäi ainoaksi välttäväksi keinoksi pyrkiä varmistamaan aineiston edustavuus ja luotettavuus. Parhaimmaksi keinoksi osoitautui turvautuminen Suomen San Franciscon pääkonsulaatin alueen suomalaisyhdistyksen United Finnish Kaleva Brothers and Sisters sekä San Franciscon suomalaisen seurakunnan (The Lutheran Church of the Cross) apuun. UFKB & S -yhdistys jakoi kyselylomakkeen korvauksetta kaikille jäsenilleen, joita oli tutkimushetkellä 600 henkeä. Lisäksi jokaista jäsentä pyydettiin levittämään kyselylomaketta edelleen tuntemilleen suomalaisille siirtolaisille. Samoin menettelivät San Franciscon pääkonsulaatti ja alueen suomalainen seurakunta. Tätä menetelmää käyttämällä saatiin kysely postitettua ja jaettua yhteensä 856 henkilölle. Lomakkeen palautti yhteensä 173 henkilöä, joten vastausprosentiksi muodostui 20.2 %. Kysely suoritettiin vuosien 1978-1979 vaihteessa. Näytteen pienuudesta ja suuresta valikoituneisuudesta huolimatta tutkimus antaa omalta osaltaan uutta tietoa amerikansuomalaisten siirtolaisten elämästä.

Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää San Franciscon ja Oaklandin suurkaupunkialueen suomalaisten siirtolaisten sopeutumista. Tutkimuksessa etsittiin vastauksia seuraaviin ongelmiin:

- minkälainen on alueen suomalaissiirtolaisten "muotokuva"?
- miten alueen suomalaiset ovat sopeutuneet?
- minkä vaiheiden kautta sopeutuminen etenee?
- mitkä tekijät ovat edistäneet siirtolaisten sopeutumista?

Tutkimus on sekä deskriptiivinen että analyttinen. Toisaalta tutkimusta voitaisiin luonnehtia jossakin määrin eksploratiiviseksi eli uutta kartoittavaksi. Deskriptiivisessä osassa kuvataan Suur - San Franciscon alueen suomalaisia siirtolaisia, esimerkiksi heidän demografisia ym. taustaominaisuuksiaan, siirtolaisuutensa vaiheita, sopeutumista ja siinä kokemiaan ongelmia. Tutkimuksen tämä osa lisää tuntemustamme Yhdysvaltojen ja erityisesti Kalifornian osavaltion alueen suomalaisesta siirtolaisuudesta.

Tutkimus on analyttinen niiltä osin kun on tarkoitus testata tutkimuksen käyttämän kirjallisuuden ja aikaisempien tutkimusten pohjalta laadittuja oletuksia.

Sopeutumistutkimus

Siirtolaisten sopeutumista voidaan tarkastella konkreettisesti ja käytännönläheisesti: sopeutumisessa on aina kysymys taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurillisesta sopeutumisesta. Sopeutumista on pidettävä dynaamisena prosessina. Tältä pohjalta voidaan ongelmaa lähestyä yksityiskohtaisesti ja tutkia sopeutumista mm. kielellisesti, työelämään, sosiaalisuhteisiin liittyneenä. Miten tahansa eri tutkijat ovat tämän prosessin määritelleetkin, yleinen yksimielisyys on perinteisesti näyttänyt vallineen siitä, että kun täydellinen sopeutuminen on saavutettu, kyseinen

siirtolaisryhmä on tullut taloudellisessa, sosiaalisessa ja kulttuurielämässä "näkyväksi".

Myöhemmin on huomattu, että käsitys on yksipuolinen. Tällainen ajattelutapa pitää luonnollisena ja toivottavana, että siirtolaiset sulautuvat ja ovat itse vastuussa sopeutumisestaan. Tutkijat ovat alkaneet puhua termein "sosiaalinen sopeutuminen" tai "integraatio", halutessaan korostaa enemmistöryhmän vähemmistöön tai siirtolaisiin sopeutumisen tärkeyttä. Lopputuloksen ei näin ollen aina välttämättä oleteta tai toivota johtavan toisen täydelliseen häviämiseen vaan sopusointuiseen integroitumiseen enemmistöön säilyttämällä kuitenkin jonkinasteinen erillaisuus.

Borrien mukaan sopeutumisessa voidaan erottaa kolme ulottuvuutta: asenteellinen, rakenteellinen ja käyttäytymisen sopeutuminen. Asenteellisen sopeutumisen tapahduttua olisi vähemmistöryhmän pitänyt jo alkaa samastua enemmistöryhmään, arvo- tai valtakonflikteja ei pitäisi enää esiintyä ryhmien välillä, enemmistöryhmän ei pitäisi enää syrjiä vähemmistöryhmään kuuluvia ja vähemmistöryhmän pitäisi olla omaksunut enemmistöryhmän kulttuuriin liittyvät yhteiskunnalliset asennemallit.

Seurauksena käyttäytymisen mukautumisesta enemmistöryhmän käyttäytymiseen on yleensä vähemmistöryhmän laajamittainen mukaantulo ja osallistuminen sellaisiin sekundaaritason ryhmätoimintoihin kuten työelämä, kasvatus ja koulutus, ammattiyhdistystoiminta, poliittinen toiminta, valtion hallinto jne. sekä syrjinnän puuttuminen tässä suhteessa. Kolmas ulottuvuus käsittää rakenteellisen sopeutumisen, joka kattaa lähinnä primaarikontaktit. Toisin sanoen rakenteellinen sopeutuminen on tapahtunut, kun vähemmistöryhmän asuinalueita ei enää voida erottaa enemmistöryhmän alueista ja kun laajamittaista yhteydenpitoa esiintyy (jossa eräänä tärkeänä tunnusmerkkinä ovat seka-avioliitot).

Baldauf erottaa kolme eri vähemmistöryhmien sopeutumismallia: kapseloituminen, lokeroituminen ja kehitysmalli. Kapseloitumista (encapsulation) noudattava vähemmistö pyrkii sulkeutumaan yksinomaan omaan perinteiseen elämäntapaansa vieraisiin olosuhteissa. Lokeroitumista (compartmentalization) noudattavat yksilöt sopeutuvat lähinnä taloudellisiin realiteetteihin ja muuttavat siten tietystä määrin ulkomaista käyttäytymistään ja sisäisiä asenteitaan, mutta lokeroitumalla pyrkivät välttämään tästä aiheutuvat ristiriidat. Viimeinen kehitysmalli (developmental approach) merkitsee sitä, että ulkoinen sopeutuminen tapahtuu nopeasti, mutta sisäinen sopeutuminen on hidasta varsinkin siten, että kulttuurin sopeutumisviivästymä on voimakas.

Siirtolaisten muotokuva

Näytteen amerikansuomalaisista siirtolaisista on Suomessa syntynyt 53 % (91 henkilöä) ja Yhdysvalloissa syntyneitä tai toisen polven siirtolaisia 46 % (79). Kolme toisen polven siirtolaista oli syntynyt Kanadassa.

Syntymäpaikka

Suurin osa siirtolaisista on kotoisin rannikkoläänneistä. Eniten siirtolaisiksi on lähtenyt luovutetun alueen asukkaita, kun verrataan lukua läänin asukasluvun suhteelliseen osuuteen koko maan asukasluvusta. Toiseksi eniten on lähtenyt Vaasan läänistä ja kolmanneksi eniten muuttajia on Oulun läänistä.

Koulutus

Suomesta Yhdysvaltoihin siirtyneet henkilöt ovat suurimmaksi osaksi (48 %) ammatti- tai keskikoulun käyneitä. Osa (1/3) on lähtenyt Yhdysvaltoihin ilman varsinaista ammatillista tai ylemmän tason koulutusta. Loput ovat suorittaneet Suomessa ylioppilastutkinnon tai saaneet akateemista koulutusta. Muutettuaan Yhdysvaltoihin yli puolet (56 %) siirtolaisista on hankkinut lisäkoulutusta. Uudessa kotimaassa hankittu koulutus on useimmiten ammatillista koulutusta.

Muuttosyy

Lähes puolet (45 %) amerikansuomalaisista siirtolaisista oli muuttanut sukulaissuhteiden perusteella. Vain neljäsosa (24 %) oli muuttanut taloudellisista syistä. Tämä tutkimus tukee erityisen selvästi oletusta, että amerikansuomalaiset siirtolaiset yleensä ja erityisesti tässä tutkitut siirtolaiset olisivat tavoitemuuttajia. Toisin sanoen muuttajat ovat ns. vapaaehtoisuuttajia, joille vetokijät ovat tärkeimpiä.

Sopeutuminen

Sopeutumista mitattiin myös tiedustelemalla siirtolaisten paluuaikomusta, olettaen, että sista valtaosa (68 %) vielä ilmoitti puhuvansa suomen kieltä selvästi paremmin kuin englantia. Mutta heistäkin jo 14 % oli vaihtanut suomen englantiin. Perhesuhteet ilmeisesti vaikuttivat siihen, että mainitusta tosiasiaista huolimatta 45 % ilmoitti puhuvansa englantia kotikielensä. Toisen polven amerikansuomalaisista vain 4 % hallitsi sekä suomea että englantia yhtä hyvin.

Paluuaikomus

Sopeutumista mitattiin myös tiedustelemalla siirtolaisten paluuaikomusta. Olettaen, että henkilö, joka kokee sopeutuneensa uuteen maahansa täysin ristiriidatta, ei harkitse eikä haaveile paluusta. Vielä viidennes vastaajista ilmoitti suunnittelevansa paluuta, toisaalta 76 % tutkimushenkilöistä ei harkinnut Suomeen paluuta. Peräti 63 % vastanneista siirtolaisista ilmoitti harkitsevansa paluuta, jos Suomen olot olisivat paremmat.

Sopeutumisprosessin luonne ja vaiheet

Analyttisessä osassa pyrittiin mittaamaan sopeutumista, analysoimaan sopeutumisprosessin luonnetta ja vaiheita sekä testaamaan riippuvuussuhteita sopeutumisen sekä taustamuuttujien välillä. Sopeutumisen kvantitatiiviseksi mittariksi kehitettiin yksinkertainen indeksi, jota muodostettaessa laskettiin yhteen eri vastaajien saamat pisteet eri sopeu-

tumiskysymyksissä. Nämä laskettiin yhteen käyttäen yksinkertaisia kertoimia sen mukaan, miten tärkeänä muuttujaa pidettiin 0 ja 100 välillä. Suomessa syntyneiden sopeutumisindeksin keskiarvoksi saatiin 52, kun taas vertailuryhmän, toisenpolven siirtolaisten keskiarvoksi saatiin 70, mikä heijastaa hyvin luonnollista eroa näiden kahden ryhmän välillä.

Oletuksen mukaisesti näin saadut arvot jakautuvat joukossa lähes normaalisti, joten tällaisella tai jollakin vastaavalla indeksillä voidaan hyvin mitata eri ryhmien sopeutumista.

Toinen analyttinen tavoite koski sopeutumisprosessin vaiheita. Tätä varten kehiteltiin Gordonin esittämän mallin pohjalta oma muunneltu ja sovellettu 6-vaiheinen sopeutumismalli. Nämä eri vaiheet hierarkkisessa järjestyksessä esitettynä ovat: akkulturaatio eli kielellinen sopeutuminen, primaarikontaktit, sekundaaritason yhteydet, aviollinen sopeutuminen, samaistuminen enemmistöväestöön ja arvoriistiriitojen puuttuminen.

Kuten ylläolevasta on helppo päätellä, vastaavat vaiheet melko läheisesti Gordonin esittämiä vaiheita sillä erotuksella, että tässä primaari- ja sekundaaritason kontaktit on erotettu omaksi vaiheekseen. Kolme viimeistä vaihetta on taas yhdistetty. Mikäli esitettyä mallia halutaan verrata usein esitettyyn kaksijakoiseen ulkoisen (objektiivisen) ja sisäisen (subjektiivisen) sopeutumisen malleihin, voidaan sanoa, että tämä edustaa ainoastaan hienojakoisempaa mallia, sillä tämän mallin kolme ensimmäistä vaihetta on yhdistettävissä ulkoisen sopeutumisen dimensioksi ja kaksi viimeistä on yhdistettävissä sisäisen sopeutumisen dimensioksi.

Tutkimustulosten valossa voidaan sanoa, että kaikki nämä kuusi dimensiota tai vaihetta ovat melko selvänä olemassa. Vaiheittaisuuden testaus on kuitenkin todellinen ongelma. Tässä tutkimuksessa saadut tulokset osoittavat pikemminkin vain sitä, että kaikki nämä dimensiot ovat olemassa, mutta että niiden välillä ei voida esittää mitään peräkkäisyyttä, vaan sopeutuminen etenee kaikkien kohdalla enemmän tai vähemmän samanaikaisesti.

Kolmas analyttinen tavoite koski taustamuuttujien vaikutusta sopeutumiseen. Selvimmin sopeutumista edistävät tutkimuksessa joukossa sellaiset taustatekijät kuin tavoitemuuttomotiivit ja sukulaisiin ja ystäviin liittyvät muuttomotiivit, pitkä asuminen maassa, korkea koulutus sekä vähäisessä määrin se, että on naispuolinen siirtolainen. Kaikkein vähiten vaikuttavat ilmeisesti sopeutumiseen sellaiset muuttajat kuin ammatti, ikä ja siviilisääty.

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että ulkonaisesti siirtolaiset ovat sopeutuneet hyvin, mutta esimerkiksi tiheät ja kiinteät yhteydet Suomeen ja suomalaisiin sekä samaistuminen voittopuolisesti suomalaisiin ja amerikansuomalaisiin siirtolaisiin viittaavat siihen, että sopeutuminen ei ole vielä täydellistä siinä mielessä, että siirtolaiset olisivat sulautuneet amerikkalaisiin.

Lahteet:

- Baldauf Richard B. Jr., Relationship between Overt and Covert Acculturation in American Samoa. A Doctoral Dissertation. University of Hawaii, 1975.
- Borrie W. D., The Cultural Integration of Immigrants. Paris: Unesco, 1959.
- Gordon Milton M., Assimilation in American Life. New York: Oxford University Press, 1964.

The Adaptation of Finnish Immigrants in the Greater San Francisco Area in California, USA

The purpose of this study was to investigate the adaptation of Finnish immigrants in the greater San Francisco area in California, USA. The major questions were (1) what kind of Finnish immigrants there were in the area, (2) how they have adapted, (3) the phases passed through in the adaptation process, and (4) what background factors may have assisted adaptation.

The material was collected by postal questionnaire from Finnish immigrants in the greater San Francisco. The study is concentrated on migrants born in Finland, but information gathered about second-generation immigrants is also used as supplementary control material.

The investigation of adaptation is based on a theoretical division of the process into six dimensions, derived from the literature. In order to achieve the third objective set out, a model of phases of adaptation is created, together with an adaptation index for the quantitative measurement of adaptation.

The six dimensions of adaptation identified are as follows: acculturation, i.e. linguistic adaptation; primary contacts; contacts at the secondary level; adaptation by marriage; assimilation; and the absence of conflict. The first three of these correspond to the conventional term 'external' or 'objective' adaptation, while the last three correspond to 'internal', 'subjective' adaptation. The major background factors taken into consideration were age, length of settlement, education, occupation, motives for migration, gender, and marital status.

With some simplification, the group investigated may be characterized on the basis of the mean responses as follows: middle-aged to elderly, predominantly female, and relatively well-educated. The majority had migrated to the USA between 1950 and 1969. In terms of geographical origin by birth, the Finnish provinces of Viipuri (now within the USSR) and of Vaasa and Oulu are clearly over-represented. The majority had migrated by choice, for family reasons or other specific objectives, and there were few actual refugees.

In external terms, these immigrants have adapted relatively well, although the maintenance of close and frequent links with Finland, and the predominance of assimilation to Finnish or Finnish-American groups, indicate that complete Americanization has not yet taken place. Rather more surprisingly, the second-generation immigrants in the survey also similarly maintained their Finnish identity, although on the adaptation index used they emerged as considerably more fully adapted than those born in Finland, as is in fact the case.

The dimensions of adaptation used here proved to be appropriate, with difficulties of interpretation arising only over the variables measuring secondary-level links. The model of phases of adaptation, however, was not adequately borne out by the findings. The background variables with the greatest impact in furthering adaptation were length of residence, positive objectives for migration, and a high level of education. The other background variables investigated had no decisive effect.

SCANDINAVIAN IMMIGRATION TO AUSTRALIA AND NEW ZEALAND

An International Symposium at the Institute of Migration

Migration research is by nature an international and interdisciplinary field, requiring co-operation and co-ordination, especially when long distances and a large geographical area are to be covered. An example of this is a Scandinavian-Australian research project which started a few years ago in co-operation between the Institute of Migration in Turku, Finland, and the House of Emigrants, Växjö, Sweden. The aim of the project is to promote research into Scandinavian immigration in Australia and New Zealand. The project's second symposium was held in Turku on February 17-19, 1982, attended by both Nordic and Australian scholars.

The first symposium of the project was held in Växjö, in March 1978. This first meeting - involving quite a large number of participants - proved a success, and consequently it was decided to develop a project on "Scandinavian Immigration to Australia and New Zealand". The project has received financial assistance for fieldwork in Australia and New Zealand from the Nordic Cultural Foundation in Copenhagen.

At the first meeting, it was decided that the aim of the project should be to collect archival material and personal documents, and of course to interview Scandinavian settlers, in Australia and New Zealand. It was also emphasized in Växjö that there is a lack of information about the Scandi-

navian immigration in Australia and New Zealand, although the Scandinavian immigrants were the second largest non-British immigration group in Australia in the early days of Australian immigration. It was also mentioned that there is much less information available on this immigration in the South Seas region compared with the situation in North America.

As a part of the project, four Scandinavian members of the Scandinavian-Australian project committee have visited Australia and New Zealand:

- In late 1980, Dr. Ulf Bejbom from The House of Emigrants made a contact visit to publicize the project.
- In February-April 1981, Dr. Olavi Koi-vukangas, Turku, visited all the Australian states and collected information about the Finns in Australia.
- In summer 1981, Mr. Ivo Holmqvist formerly of the University of Auckland, and now at Gränna College, Sweden, carried out fieldwork in Australia and New Zealand, the aim of his journey being mainly to collect material on the Danish immigrants.
- The latest visitor, Dr. Allan T. Nilson from the National Museum in Gothenburg, Sweden, had just returned from a visit to Australia and New Zealand before the second meeting in Turku.

Dr. Olavi Koivukangas from the Institute of Migration, Turku and Dr. Ulf Bejbom from the House of Emigrants, Växjö, Sweden, are in charge of the Scandinavian Immigration to Australia and New Zealand project.

Now, at the beginning of the next stage, the analysis of the collected material and the research work proper, it was considered important to arrange a second meeting for discussion of these processes and hopefully to obtain new ideas and fruitful criticism.

There were 16 participants at the symposium in Turku, five from Finland, seven from Sweden and four from Australia. This article summarizes the main points of the lectures, and reviews the studies in progress and future trends of the project.

Summary of the papers presented

Dr. Olavi Koivukangas, of the Institute of Migration in Turku, stated in the introduction to his lecture that after the Germans the next foreign infusion of importance to the early population of Australia came from Scandinavian countries; here, obviously,

lies a gap in both Australian and Scandinavian research. Koivukangas pointed out that there are only some very general studies on Scandinavians in Australia and New Zealand, the first investigation having been carried out by Jens Lyng, who produced two main studies. "Non-Britishers in Australia" (1927) gave an outline history of the non-British elements in Australia, including Scandinavians, although the chapter about the Finns is very short. Lyng's second main study, "The Scandinavians in Australia, New Zealand and the Western Pacific", published in 1939, is a general history of the Danes, Swedes and Norwegians in Australia. This book contains valuable observations on their assimilation, and provides biographical sketches of prominent Scandinavians in Australia. Since Lyng, the only systematic research on Scandinavians in Australia is that by Koivukangas himself, "Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II". This study is based on diversified data,

using a combined demographic and historical approach.

The Scandinavian immigration to Australia has taken place, continued Dr. Koivukangas, in several periods. From the historical point of view the first two Scandinavian to visit Australia were scientists on board Captain James Cook's ship in 1768-71, one of whom, H. D. Spöring, was born in Turku, Finland. The first real influx of Scandinavian immigrants was connected with the Gold Rush. Scandinavian seamen and gold-diggers from the Californian gold-fields were among the first to respond to the call of gold in 1851. Because of the dangers of the voyage and language difficulties, Scandinavians often arrived in groups and also stayed together on the gold-fields. Altogether about 5000 Scandinavians were attracted by Australian gold in the 1850's and 1860's. The peak of immigration of Scandinavians to Australia, however, took

place between 1870 and 1914. At the end of the 19th century, there were in Australia nearly 20 000 persons born in the Scandinavian countries. Due to high mortality and the lack of new arrivals, the number had decreased to 8365 by the Census of 1947. The major increase in the immigration of Scandinavians to Australia, however, took place between 1954 and 1961, and a striking feature is the preponderance of Finns, comprising 40 per cent of all Scandinavians in 1976 as compared with only 16 per cent in 1947. Turning to the ethnicity and acculturation of immigrants, Dr. Koivukangas stated that group settlements, longevity of ethnic institutions and retention of language are considered important factors in social and cultural adjustment; these were strongest among Finns and Danes, suggesting that these two nationalities integrated more slowly as compared to Swedes and Norwegians.

At the Scandinavian Immigration to Australia and New Zealand-symposium there were 16 participants. From the left: Dr. John S. Martin, University of Melbourne, Dr. Anthony Griffiths, Flinders University, Adelaide and Mr. Mark Garner, Victoria College, Melbourne.

Dr. John S. Martin, Senior Lecturer in Scandinavian Studie at the University of Melbourne, Australia, lectured on the ethnic identity and social organisations of the Scandinavian communities in Melbourne during 1870-1910. In recent decades much research has been directed to immigrant groups in the Australian community since World War II, but little on groups before this date; in his paper Dr. Martin examined how the Scandinavian settlers in Victoria behaved as a group between 1870 and 1910. The earlier date marks the collapse of the attempt to rally the Scandinavians to form a unified Lutheran congregation, while the latter date is connected with political events in Scandinavia: the dissolution of the union between Norway and Sweden had polarised the community and led to a revival of awareness of separate Norwegian and Swedish identity.

Dr. Martin dealt with two basic issues:

- a) The nature of the ethnic communal organisations in the Scandinavian communities and the role they played in maintaining ethnicity or in aiding assimilation.
- b) The extent to which the Scandinavians as a group assimilated to the Anglo-Celtic Australian community in language, patterns of living, customs etc.

The major sources for his survey are the newspapers "Norden" and "Kirketidende", and the archives of the Swedish church in Melbourne and the University of Melbourne. Dr. Martin examined in detail the informal and formal networks (clubs, church life, temperance societies etc.). The ethnic social organisations, he argued, had many goals. The first major role was protective. fundamentally the ethnic organisations are spontaneous expressions of individual needs through a corporate body, and these needs will dictate the particular form of protection. The second aspect of importance of the social organisations is cohesion, the organisation binds the members of the ethnic groups so

that it becomes aware of its own distinctiveness as compared with the dominant culture of the host community. The Scandinavian community in Melbourne during 1870-1910 constituted the second largest non-British ethnic group. Scandinavians established communal organisations for the benefit of the first-generation settlers, but not for the perpetuation of language or of national traditions. At the beginning of the century the first-generation immigrant families had a strong awareness and pride in their Scandinavian background, even though the language had been lost.

In the future, suggested Dr. Martin, we should study in detail the individuals who comprised the Scandinavian community, to ascertain their background, reasons for immigration, date and method of arrival, social status before and after emigration, patterns of life in Australia and their descendants.

Miss Peija Ilpola, Associate Professor of Education at the University of Oulu, Finland, gave a paper about multiculturalism in Australia. Multiculturalism, she stated, has become a popular word in Australia within the last few years, which indicates a great change in people's attitudes towards immigrants and the country's immigration policy. Respect for multiculturalism has increased recently; according to the first volume of "Population and Australia", published in Canberra in 1975, the migrants' cultural and social impact was not highly regarded, whereas in the last pages of the Supplementary Report, published three years later, the National Population Inquiry refers to the emphasis now placed on the merits of multiculturalism, and to the establishment of the Australian Ethnic Affairs Council in 1977.

Behind the surveys there appears nevertheless to lie a persistence of the national stereotype, which gives first preference to the British and northern Europeans, middle (though improving) rank to the other continental Europeans, and the lowest ranking to the Asians. These attitudes

may imply a desire by Australians to sustain the image of cultural and racial homogeneity; certainly they seem anxious to preserve the British-Australian image.

Australian immigration policy is not dependent to the same extent on people's attitudes as it used to be in Calwell's days in the 1940's. For humanitarian reasons, and in spite of unemployment problems, refugees from Asian countries are being admitted. Non-European immigration has increased and is likely to rise further. Australia is more multicultural today than it was a generation ago, and continuing immigration will tend to increase the multicultural mixing in the future.

Miss Ilpola presented a number of research results which showed how middle-status non-British immigrants, especially the younger ones, have generally learnt to speak good English and made determined efforts

to regain the status and prestige which they had enjoyed in their home countries. These young people have integrated well, and become cosmopolitan, but at the same time retained many aspects of their former way of life. Children of middle-class European (e.g. Polish) fathers and Australian mothers have shown conspicuous academic success.

Dr. Anthony Griffiths, Senior Lecturer in Social Studies at the Flinders University of South Australia in Adelaide, gave a report on a case study about the Finnish families in a small community in the southeast of Australia. He had interviewed five separate households. The results give a good overview of the assimilation of Finnish immigrants in this community. Dr. Griffiths presented no summary or conclusion in his paper, but concentrated

Dr. Keith Battarbee, University of Turku, is planning to study Finnish miners in Australia. Behind the table from left: Sten Almqvist, Ivo Holmqvist, Hans Norman from Sweden and prof. Vilho Niitemaa from Turku.

on the detailed and sympathetic presentation of the data; the following quotation describes well the socialization of the Finnish families in this place:

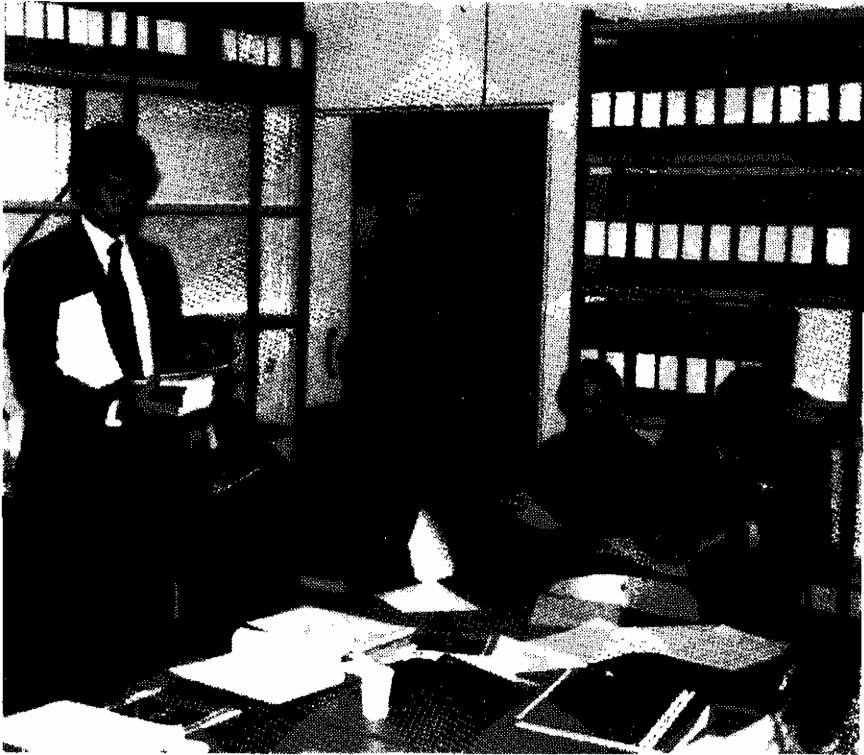
"The first family is Finnish Lutherans and attends church sometimes. They don't know whether they will become Australian citizens, eat Finnish food "fairly often", would not "Australianize" their name. Another family visited Finland for five weeks holiday in 1980. Their hobbies in Australia are fishing and hunting rabbits. A son of the second family was unusual among the Finns for saying "Probably" to the question "Will you become an Australian citizen?".

In the symposium two papers were also presented on planned future research: *Dr. K. J. Battarbee*, from the University of

Turku, Finland, is planning to study the ethnic problems of Australia and its European immigrants; the title of his study to be is "From Finnish farms to Australian mines".

Ivo Holmqvist's research plan had the title "Danes in New Zealand"; in his study he wants to cover the immigration to New Zealand from a historical point of view. Neither Holmqvist nor Battarbee stated any time schedules for their studies.

Mr. Jan Reksten, migration officer from the Australian Embassy in Stockholm, introduced the new system for the selection of immigrants, to be introduced in spring 1982. The idea of the new system is to allow in more relatives of settlers, but to concentrate on obtaining experts and highly-educated people to help develop the Australian economy.

Mr. Jan Reksten, migration officer from the Australian Embassy in Stockholm told about the new system for the selection of immigrants to Australia.

Studies in progress and future plans

Studies in progress:

As mentioned above, there are three studies proceeding at the moment: Ivo Holmqvist has collected material on the Danes in New Zealand; Mark Garner has interviewed Swedes in Australia; and Keith Battarbee is going to study Finnish immigrants in Australian mines. Olavi Koivukangas and Allan T. Nilson have separately collected material on immigrants in Australia, and Koivukangas is working on a book on Finns in Australia before World War II. Ulf Bejlbom is planning to write a popular book on Swedes in Australia before 1920, while the former Swedish Ambassador in New Zealand, Sten Aminoff, is also writing a study on Swedes in New Zealand.

Literature:

It was decided at the symposium that the co-ordination of the research literature is a very important task in the near future. The best way to achieve this goal is to collect a bibliography on Australian immigration; every participating country should make its own part for this bibliography. With the aid of this bibliography, it would be easier to collect and co-ordinate research material.

Archives:

In developing the archives it was agreed that each country should make short summaries in English of the available material (tapes, interviews, printed material etc.). In this way, for example, the material of the Finnish archives would be easier for scholars from other countries to use.

It was also considered important that persons in Australia interested in Scandinavian immigration should participate in collecting archival, statistical material, etc. and literature. A catalogue and a bibliography should be made of holdings in Australia and New Zealand.

Exhibitions:

Concerning exhibitions, it was stated that the Institute of Migration already has in Turku a small exhibition on Finnish immigration to Australia. In Sweden a corresponding exhibition is being prepared. For the future, a common exhibition concerning the whole of Scandinavian immigration to Australia should be built up by 1988, when European Australia will celebrate its Bicentennial.

The next symposium:

In the final session of the symposium it was decided that in order to increase and co-ordinate the co-operation needed, a corresponding Scandinavian-Australian research committee should also be set up in Australia. The representatives of the University in Melbourne could function as co-ordinators, and at least one representative from each Australian state should belong to the committee.

It was recommended that the third symposium be held in Australia in 1988, in conjunction with the Bicentennial Celebration of Euro-Australian Settlement.

Olavi Koivukangas - Ismo Söderling

UUSIA TUTKIMUSTULOKSIA

MUUTTOLIIKE JA AUTIOITUMINEN SAARISTOSSA

Juhani Vainio

Flyttningsrörelse och avfolkning i sydvästra Finlands skargård (Korpo, Rimö och Merimasku 1950-1974), summary: Migration and Desettlement in the Archipelago of South-Western Finland. Annales Universitatis Turkuensis A II 65, 158 s. (1981).

Tutkimuksessa selvitetään muuttoliikettä, asutuksen uudelleenryhmitystä ja autioitumista vuosina 1950-74 Lounais-Suomen kolmessa saaristokunnassa: Korppoossa, Rymättylässä ja Merimaskussa. Tutkimuksen pääaineistot ovat henkikirjoista kerätty muuttoliikemateriaali, rakennusluvista kerätty uudisasutusmateriaali ja kenttätyönä koottu haastattelumateriaali autioituneista tiloista. Tietojen käsittelyssä, tutkimustulosten esittelyssä ja alueellisessa vertailussa pyritään käyttämään kuhunkin tarkoitukseen soveltuvia alueyksiköjä. Aineiston käsittelyssä on tavallisten maantieteellisten kartografisten menetelmien lisäksi käytetty yksinkertaisia tilastollisia menetelmiä ja ristiintaulukointia. Alueellisuutta edustavat lukuisat kartat. Keskusetäisyyttä kuvaavat muuttujat esitetään käytettyjen kulkuneuvojen, matkan ja ajan funktioina. Tutkittavien ongelmien selvitelyssä käytetään alueellisen aspektin lisäksi dynaamista seurantaa. Koko tutkimusajanjakso jaetaan viisivuotisjaksoihin, joita tarkastellaan erikseen.

Saariston väestönkehitys on sikäli poikkeavaa, että negatiivinen kehitys alkoi täällä paljon aikaisemmin kuin muualla Suomen maaseutualueilla. Muuttoliike oli voimakkaasti tappiollista ajoittain jo 1700-luvulta lähtien. Syntyvyyden laskiessa väkiluvun kasvu pysähtyi jo 1910-luvulla. Sotien jälkeisen asutustoiminnan seurauksena väkiluku kääntyi useissa saaristokunnissa 1940-luvun lopulla

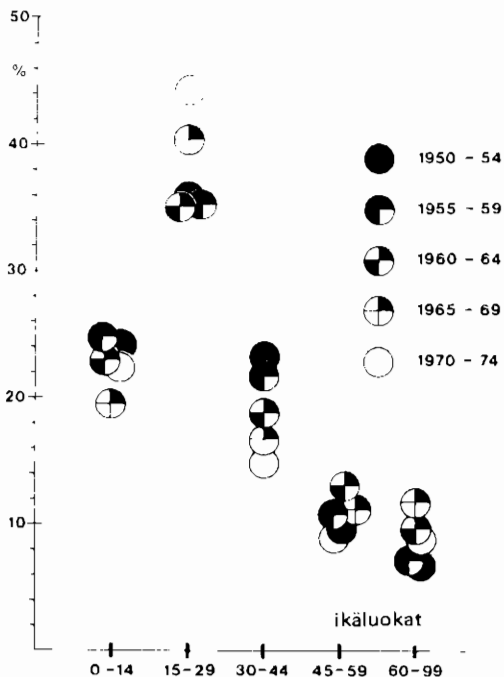
tilapäiseen lyhytaikaiseen nousuun. Asutustoiminnan päättyessä oli tutkimusalueella vuonna 1950 yhteensä 1276 asuttua asuinrakennusta. Lähes joka toinen niistä kytkeytyi maatalouden harjoittamiseen. Tutkimuskauden lopulla vuonna 1975 asuttujen asumusten määrä oli laskenut 1066:een. Määrällisesti joka kuudes asumus oli poistunut käytöstä. Kafastajien asumusten osuus oli pudonnut 25 vuodessa lähes puoleen.

Tutkimuskuntien väestön ja asutuksen negatiivista kehitystä pyrittiin selvittämään muuttoliikkeen avulla. Sitä tutkivan osan pääpaino on muuttoliikkeen alueellisen mekanismin tarkassa kuvaamisessa ja tulkinnessa. Muuttoliikettä tutkittiin 25 vuoden ajalta. Siihen osallistui kaikkiaan 14 819 henkilöä. Muuttovilkkaus laski tutkimusajanjakson loppua kohti, sillä kokonaisuuttoliikkeestä, joka käsitti 8425 muuttoyksikköä, tapahtui lähes puolet (48 %) kahden ensimmäisen 5-vuotisjakson aikana. Muuttovilkkauden laskun ensisijaisena syynä oli kuntien väkiluvun aleneminen. Muuttoliike oli voimakkainta Korppoossa, jossa muuttoon osallistui vuosittain keskimäärin 17 % kunnan väestöstä. Keskiikäluvusta laskettu keskimääräinen vuotuinen muuttotappio oli Korppoossa 1,9 %, Rymättylässä 2,2 % ja Merimaskussa 1,5 %.

Tutkimusaikana tapahtuneet muuttoliikkeen volyymin suuret vaihteelut voidaan selittää taloudellisen aktiviteetin muutosten avulla. Muuttoliike väheni selvästi pahimpina lama-kausina 1950-luvun lopulla ja 1960-luvun puolivalin jälkeen. Myös kunnan ja kylän sisäiset lyhyen matkan muutot vähenivät laman ansiosta, koska tämä vaikutti negatiivisesti teollisuuden ja palvelujen ohella myös rakennustoimintaan. Ihmisillä ei ollut taloudellisia resursseja rakentaa uusia asuntoja.

Muuttajien ikärakenne muuttui selvästi 1900-luvun kolmannella neljänneksellä. Nuorten muuttajien osuus kasvoi, keski-ikäisten vähe-

ni ja vanhusten hieman kasvoi. Muuttajien valtaosa koostui nuorista, joiden keskimääräinen muuttoikä aleni (kuva 1).

Kuva 1: Muuttajien ikäjakauman suhteelliset muutokset 5-vuotisiajaksoin. Kunkin ikäluokan kohdalle on merkitty erilaisin ympyröin ikäluokkaan kuuluvien muuttajien prosenttiosuus kokonaismuuttoliikkeestä 5-vuotisiajaksoin.

Muuttoliikkeen lähtöalueiden perusteella voidaan väittää, että mitä ulommaksi saaristoon muuttoliike suuntautuu, sitä useammin muuttajat ovat jo entuudestaan saariston tai rannikon asukkaita. Tuloalueiden perusteella taas on nähtävissä ulkosaaristosta lähtevien muuttoliikkeen suuntautuvan selvemmin rannikolle tai saaristoon kuin sisäsaaristosta ja rannikolta lähtevien muuttoliikkeen. Saaristolaisuus, insulariteetti on näin ollen ihmisten muuttokäyttäytymistä ohjaava tekijä.

Ulkoisen muuttoliikkeen yhtenä yleispiirteenä oli pyrkimys muuttaa pois sellaisilta saarilta, joilla ei ollut suoranaista yhteyttä mantereeseen. Myös kylien välisen muuttoliikkeen väestöä keskittävä vaikutus tuli selvimmän esille kuntien reunaosissa ulko- ja väli-

saaristossa, jossa uloimmat luodot toimivat lähes pelkästään lähtöalueina. Kylien sisäinen muuttoliike oli omiaan laajentamaan kyläkeskuksissa asuvan väestön asuma-alaa.

Tutkimuksen muuttoliikettä selvittävän osan synteessinä esitetään muuttoliikkeen tasemalli. Mallissa tarkastellaan muuttoliikkeen alueellisia piirteitä taajamissa ja jäännöskunnissa, pienissä, keskisuurissa ja suurissa kylissä sekä kahdellatoista osa-alueella. Tämä empiirisen aineiston pohjalta laadittu malli soveltuu myös muuhun kuin saariston osien sisäisen ja ulkoisen muuttoliikkeen tarkasteluun, kunhan vertailuyksiköt ovat tarpeeksi suuria.

Asutuksen alueellisen jakautuman muutoksia selvitetään vertaamalla uudistilojen ja autioituneiden tilojen sijaintia ja sijainnin muuttamista vanhaan asutukseen, liikenneverkkoon ja palveluihin. Uudisrakentamisessa on nähtävissä selvä ajassa tapahtuva keskittymistendenssi. Autioituminen koski 539 asuinrakennuksen lisäksi 1715 muuta rakennusta. Korppoossa autioitui vuoden 1950 asuinrakennuskannasta 50 %, Rymättylässä 40 % ja Merimaskussa 30 %. Autioituneiden tilojen asuinrakennusten muuttuminen loma-asunnoiksi on monivaiheisen kehitysprosessin tulos. Mitä pitempi aika autioitumisesta kuluu, sitä varmemmin asuminen on loma-asuntona.

Saaristossa tapahtunut jyrkkä väestön ja asutuksen väheneminen on voimakkuudeltaan ja seurannaisvaikutuksiltaan erilainen kuntien eri osissa. Tutkimusalueella tapahtuneesta väestön, palvelujen ja liikenneyhteyksien kehityksestä laaditut mallit esittävät dynaamisen kehityksen poikkileikkausprofiileja viiden vuoden aikaväleihin. Tapahtuneesta kehityksestä saatujen empiiristen tulosten pohjalta on laadittu myös malli, joka selittää asutuksen ja muuttotaseen välisiä yhteyksiä saaristoalueella. Nämä ovat selvästi riippuvaisia siitä väestön ja asutuksen kehitysvaiheesta, jossa alue kulloinkin on.

Juhani Vainio
Turun yliopisto maantieteen laitos

Kari Lasonen

*SIIRTOLAISOPPILAS RUOTSIN KOULU-
YHTEISÖSSÄ. Sosiometrinen tutkimus. Jy-
väskylä Studies in Education, Psychology
and Social Research No 44, 1981, 269 s.*

Tutkimukseni päätaivitteena oli tarkastella ruotsalaisista sekä siirtolaisoppilasta koostuvien ruotsalaisten luokkien ja sekaluokkien sosiaalista rakennetta Ruotsin peruskoulussa. Siirtolaisoppilaiden opetusjärjestelyjen tehokkuudesta ei ole päästy yksimielisyyteen ja tutkijoidenkin johtopäätökset ovat osoittautuneet ristiriitaisiksi (esim. Ekstrand et al., 1980; Hanson 1980; Toukoma & Skuttnabb-Kangas 1977). Ruotsinsuomalaisten siirtolaisoppilaiden koulunkäynnin tarkastelun lähtökohtana on ollut pääasiallisesti kieliperspektiivi. Siirtolaisoppilaiden koulutusta koskevat ongelmat eivät ole kuitenkaan pelkästään kielellisiä. Koulussa oppilaiden välisten sosiaalisten vuorovaikutussuhteiden tutkiminen on myös tärkeää, koska niillä on korvaamaton merkitys kokonaispersoonallisuuden kehitykselle. Lisäksi niillä on todettu positiivisia yhteyksiä koulusaavutuksiin.

Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään Ruotsissa jo pitkään vilkkaan keskustelun aiheena olleen yhteisopetuksen vaikutuksia ruotsalaisten enemmistöoppilaiden ja siirtolaisoppilaiden välisiin sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin, minkä kohteen tutkiminen on tähän asti laiminlyöty Ruotsissa. Yleensäkin tätä kohdetta on tutkittu vähän Euroopassa Englantia lukuunottamatta. Asia on usein arka kantaväestölle, sillä tavallisesti tutkimukset ovat paljastaneet enemmistö- ja vähemmistöoppilaiden väliset huonot vuorovaikutussuhteet. Täten vähemmistöongelmat ovat vähintään yhtä paljon enemmistöongelmia.

Ruotsin peruskoulun opetussuunnitelmassa mainitaan koulun tehtävänä olevan kehittää ymmärtämystä niitä ryhmiä kohtaan, joilla on koulussa vaikeuksia. Lisäksi koulun tulee herättää ruotsalaisissa sekä muista kulttuureista tulevissa oppilaissa molemminpuolinen

ymmärtämys ja kunnioitus sekä positiivinen mielenkiinto toisensa kulttuuritaustaan. Enemmistön ja vähemmistöjen yhteisopetuksella tavoitellaan todellista integraatiota, joka parantaa etnisten ryhmien välisiä suhteita, vähentää etnisiä ennakkoluuloja ja parantaa koulussa usein heikommin menestyvien vähemmistöön kuuluvien oppilaiden koulusaavutuksia ja kohottaa itseluottamusta. Ruotsin peruskoulussa kyseinen yhteisopetus toteutuu tavallisilla ruotsalaisilla luokilla sekä osittain sekaluokilla.

Tutkimusluokat valittiin peruskoulun 3., 6. ja 9. luokkatasolta. Ruotsista luokkia saatiin 18 paikkakunnalta. Ruotsalaisia luokkia oli 17, sekaluokkia 22 ja lisäksi vertailua varten otettiin 7 suomalaista kotikielen luokkaa. Mukaan tullessiin ruotsalasiin luokkiin ja sekaluokkiin kuului 620 ruotsalaista, 244 suomalaista sekä 69 muihin kansallisuuksiin luokituttavaa siirtolaisoppilasta. Suomalaisissa kotikielen luokissa oli yhteensä 139 oppilasta. Vertailua varten valittiin vielä Suomesta samoilta luokka-asteilta koehenkilöitä. Suomen kustakin läänistä valittiin yksinkertaisella satunnaisotannalla yksi kunta, joista jokaisesta koulut samalla otantamenetelmällä. Suomen koehenkilömäärä oli 1365. Tutkimukseen kuului täten kaikkiaan 2437 oppilasta.

Luokkien sosiaalista rakennetta mitattiin sosiometrisellä kyselyllä. Oppilaat saivat valita ryhmäänsä jäseniä, ryhmän johtajia sekä ilmaista myös ne luokkatoverit, joiden kanssa he eivät halunneet työskennellä. Koehenkilöt kirjoittivat myös perusteluja valinnoilleen ja torjunnoilleen. Kahden ylemmän luokkataso koehenkilöt kuvasivat ensisijaisesti valitsemiaan ja torjumiaan sekä itseään kuudella adjektiiviparilla semanttisen differentiaalitekniikalla. Sukupuoli ohjasi selvimmin sosiometrisiä valintoja. Tytöt ja pojat ovat suunnanneet valtaosan valinnoistaan samaan sukupuoleen kuuluville luokkatovereille. Suuntaus oli huomattavampaa alimmilla luokka-asteilla. Kaikkiaan 37 luokassa 93 tutkimukseen kuuluvasta luokasta tytöt eivät ole ilmaisseet yhtään ystävyysvalintaa vastakkai-

selle sukupuolelle. Pojat ovat suosineet sisäryhmäänsä täydellisesti 41 luokassa. Ero tyttöjen ja poikien ryhmiin näytti jyrkemältä Suomessa kuin Ruotsissa.

Myös kansallisuudella oli yhteyttä sosiaalisten suhteiden muodostumiseen. Ruotsalaiset suuntautuivat selvimmin omaan kansallisuuteen. Vaikka suomalaisetkin siirtolaisoppilaat suosivat sisäryhmäänsä, he antoivat suhteellisen paljon valintoja saman sukupuolen enemmistön oppilaille etenkin ruotsalaisilla luokilla. Muut kuin suomalaiset siirtolaisoppilaat ovat tavoitelleet pääasiassa ruotsalaisten luokkatovereiden seuraa. Heidän ja suomalaisten väliset ystävyysuhteet ovat harvinaisia. Kokonaisuutena kansallisuuksien yhteyksien selvittely osoittautui aikaisempien lähinnä Yhdysvalloissa ja Englannissa suoritettujen tutkimusten mukaisiksi (esim. Durojaiye 1969; Henderson 1973; Shau 1973 ja Slavin 1979).

Ruotsalaiset ja suomalaiset suosivat sisäryhmään eniten niissä luokissa, joissa kumpaankin ryhmään kuuluvia oppilaita oli tasavertainen määrä. Tämä suuntaus on ilmeisesti kilpailutilanteen seurausta, joka ilmenee selvimmin ryhmien ollessa lukumäärältään tasavertaisia. Tämäkin tulos on todettu aikaisemmissa tutkimuksissa (esim. Silverman et al 1975; St. John & Lewis 1975). Muut kuin suomalaiset siirtolaisoppilaat lukumäärältään vähäisempinä näyttävät integroituneen ruotsalaisiin suomalaisia paremmin.

Pääosa valintojen motiiveista kasitteli yksin valinnan kohdetta. Näistä perusteluista useimmat käsittelivät oppilaiden välistä käyttäytymistä. Mielenkiintoista oli havaita, että Suomessa oppilaat painottivat muita voimakkaammin normien ja käyttäytymissäntöjen noudattamista. Seuraavaksi yleisin valintojen perustelujen luokka käsitteli pätevyys- ja kykyominaisuuksia. Ruotsalaiset ja suomalaiset

siirtolaisoppilaat ovat kuvanneet ensisijaisesti valitsemansa työryhmän jäsenet ja johtajat persoonallisuudenpiirteiltään samalla tavalla. Sen sijaan Suomen vertailuryhmän arvioinnit poikkesivat edellämäinnittujen arvioinneista. Suomessa on painotettu ryhmätyön jäsen- ja johtajuusvalinnoissa enemmän luotettavuutta, rauhallisuutta, pehmeyttä ja hauskuutta.

Ruotsalaisilla koehenkilöillä näyttää olevan keskimäärin muita vahvempi ja Suomen vertailuoppilailta muita heikompi itsetunto. Ruotsissa itsearviointit muistuttivat ensisijaisesti ystävistä ja johtajista annettuja kuvauksia. Sen sijaan Suomessa koehenkilöt eivät ole kokeneet itseään tarkastelluissa piirre- arvioinneissa yhtä myönteisesti kuin valitsemiaan ystäviä ja työryhmän johtajia. Täten Suomen vertailuoppilaat ovat aliarvioineet itseään ystäviin ja johtajaoppilaisiin nähden, mikä osoittaa jälleen näiden heikkoa itsetuntoa. Suomalaiset siirtolaisoppilaat tuntevat ehkä alemmuutta koulussa paremmin menestyviin ruotsalaisiin oppilaisiin nähden. Heikko itsetunto vaikuttaa osaltaan ruotsalaisten ja suomalaisten väliin sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Johtopäätöksenä voidaan esittää, että Ruotsin tutkimuspaikkakunnilla tapahtuvalla yhteisopetuksella ei saavuteta todellista integraatiota ruotsalaisten ja erityisesti suomalaisten siirtolaisoppilaiden välillä. Enemmistö- ja vähemmistöoppilaiden integroituminen ei toteudu automaattisesti asetettaessa oppilaat samaan luokkaan, koska se ei toteudu enemmistö- ja vähemmistöaikuisenkaan kesken ennakkoluuloisten asenteiden vuoksi. Yhteisopetuksen määrä ei ole niin ratkaiseva kuin laatu, jonka tulisi perustua yhtäläiseen statukseen, yhteistyöhön ja myönteiseen sosiaaliseen ilmastoon.

Kari Lasonen
Jyväskylän yliopisto

TIEDOTUKSIA

TUTKIUSSIHTEERI SIIRTOLAIUUSINSTITUUTTIIN

Siirtolaisuustutkimuksen koordinointi ja seuranta ovat huomattavasti parantuneet Siirtolaisuusinstituutin saatua tutkimussihteerin toimen 1.1.1982 alkaen. Tutkimussihteerin tehtäviin kuuluu siirtolaisuus- ja maassamuuttotutkimuksen seuranta, koordinointi, edistäminen ja dokumentointi. Tämä tapahtuu mm. informoimalla muuttoliikkeistä ja niihin liittyvästä tutkimuksesta koti- ja ulkomaisia korkeakouluja, tutkimuslaitoksia, julkishallinnon viranomaisia, siirtolaisuudesta kiinnostuneita yhteisöjä ja järjestöjä sekä tiedotusvälineitä. Tutkimussihteerin pyrkii myös lisäämään tietojen vaihtoa ja muuta tutkimusyhteistyötä eri tutkimuslaitosten, kansainvälisten järjestöjen ja yksityisten henkilöiden kesken.

Tutkimussihteerin ensimmäisiä tehtäviä on saattaa ajantasalle siirtolaisuus- ja maassamuuttotutkimuksen tietorekisteri. Tässä tarkoituksessa tullaan lähiaikoina lähettämään yliopistoille, korkeakouluille, tutkimuslaitoksille yms:ille sekä yksityisille tutkijoille kyselylomake, johon toivomme kaikkien vastaavan mahdollisimman täydellisesti. Saatujen vastausten perusteella laaditaan Siirtolaisuusinstituutissa tiedosto, joka antaa kokonaiskuvan Suomessa suoritetuista, tekeillä tai suunnitteilla olevista siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvistä tutkimuksista.

Tutkimussihteerin toimeen on valittu VTL Ismo Söderling, puh. 921 - 515 462.

SIIRTOLAIS- JA VÄHEMMISTÖTUTKIJOILLE OMA YHDISTYS POHJOISMAISSA

Siirtolais- ja vähemmistötutkijat ovat saamassa oman pohjoismaisen yhdistyksen. Yhdistyksen sääntöjä ja organisaatiota on asetettu valmistelemaan seitsemänhenkinen työryhmä, jossa on edustus kaikista Pohjoismaista Islantia lukuunottamatta. Työryhmä saanee tehtävänsä päätökseen kevään 1982 aikana, joten yhdistyksen ensimmäinen yleiskokous voitaneen pitää syksyllä 1982.

Työryhmä asetettiin Hanasaaren kulttuurikeskuk-

sessä Espoossa pohjoismaista siirtolaisuustutkimusta käsitelleen seminaarin yhteydessä marraskuun alussa 1981. Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliiton (RSKL) ja Hanasaaren kulttuurikeskuksen järjestämässä seminaarissa pyrittiin tarkastelemaan toistaiseksi tehtyä siirtolaisuustutkimusta siirtolaisvähemmistöjen näkökulmasta otsikolla "Demokraattinen siirtolaisuustutkimus". Seminaarin alustukset ja muu aineisto, mm. raportti pohjoismaisesta siirtolaisuustutkimuksesta, julkaistaan yhtenäisenä raporttina keväällä 1982. Raporttia jakaa Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto Tukholmassa.

Seminaari osoitti tarpeelliseksi sellaisen riippumattoman foorumin perustamisen, missä tutkijat voisivat jatkaa keskustelua siirtolais- ja vähemmistötutkimuksen lähtökohdista, menetelmistä ja tavoitteista. Alueen tutkijat ovat hajaantuneet lukuisille eri tieteenaloille ja siksi heidän yhteydenpitonsa on satunnaista tai puuttuu kokonaan. Uusi yhdistys pyrkii toimimaan siirtolais- ja vähemmistötutkijoiden tieteidenvälisenä yhteistyöfoorumina järjestämällä seminaareja ja keskusteluja sekä harjoittamalla julkaisutoimintaa. Hanasaaren seminaarin periaatteita seuraten yhdistys myös voinee tarjota mahdollisuuden yhteydenpitoon tutkijoiden ja siirtolaisvähemmistöjen kesken.

Yhdistyksen sääntöjä ja organisaatiota valmistelevan työryhmän jäsenenä on Suomesta YL Taisto Hujanen, osoite: Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos, PL 607, 33101 Tampere 10; puh. työhön 931-156 246, kotiin 931-59 221. Hän toimii myös yhdistyksen kontaktihenkilönä Suomessa.

Yhdistyksen toiminnasta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä valtakunnallisiin kontaktihenkilöihin eri maissa. Kontaktihenkilöille voi myös ilmoittaa halukkuudesta liittyä yhdistyksen jäseneksi. Vihjeet ja toivomukset yhdistyksen toiminnan muodoista ja tavoitteista ovat tervetulleita!

Yhdistyksen kontaktihenkilöt muissa Pohjoismaissa ovat:

NORJA:

Sunil Loona, Hersleb gade 20 B, Oslo 5, Norge.

RUOTSI:

Birgitta Ornbrant, Institutionsgruppen for samhällskunskap, Stockholms universitet, S-106 91 Stockholm, Sverige.

TANSKA:

Tove Skutnabb-Kangas, Roskilde universitetscenter, hus 21.1, Postbox 260, DK-4000 Roskilde, Danmark.

VIERAILUJA SIIRTOLAISUUSINSTITUUTISSA

Vierailu Neuvostoliitosta

Siirtolaisuusinstituutissa vieraili 28.1.1982 prof. Leonid L. Ribakovskiy Neuvostoliiton Tiedeakatemian sosiologian tutkimuslaitoksesta Moskovasta. Hänen mukanaan olivat myös Suomen Väestötieteen Yhdistyksen puheenjohtaja Iilias Altti Maja-va sekä Neuvostoliitoninstituutista Seppo Lallukka.

Tutustuttuaan Siirtolaisuusinstituuttiin ja kuultuaan sen toiminnasta prof. Ribakovskiy kertoi oman laitoksensa toiminnasta. Sosiologian tutkimusinstituutti on perustettu v. 1974 - samana vuonna kuin Siirtolaisuusinstituutti. Tutkimustoiminnan painopiste on Neuvostoliiton sisäisissä muuttoliikkeissä. Vain erällä kansallisuuksilla, kuten armenialaisilla on jonkin verran maastamuuttoa. Valtakunnan sisäinen muutto sen sijaan on ollut vilkasta. Kulu-neina 60 vuotena on 70 miljoonaa ihmistä muuttanut maalta kaupunkiin. Erityisesti suurkaupungit, kuten Moskova, Leningrad, Kiev jne. ovat vetäneet puoleensa ihmisiä. Myös Kauko-Idän väestö, joka v. 1920 oli yksi miljoona, on kasvanut kuuteen miljoonaan pääasiassa muuttoliikkeen ansiosta.

Prof. Ribakovskiyn mukaan jokaisella hänen laitoksensa tutkimuksella on ensin tieteellinen tarkoitus ja toiseksi käytännölliset tavoitteet. Eri-

tyisesti pyritäisiin ohjaamaan muuttajia alueille, joilla työvoimantarve on suurin. Tämä tulee olemaan hyvin keskeinen kysymys 1980-luvulla. Väkiluku kasvaa eniten etelässä, mutta työvoimantarve on suurin pohjoisessa ja idässä. Paremmilla paikoilla ja muilla eduilla pyritään houkuttelemaan työvoimaa näille alueille.

Kun myös Siirtolaisuusinstituutti on kiinnostunut ja tutkii Suomen maassamuuttoa, todettiin tämän ilmiön kiinnostavan molempia osapuolia. Toinen Suomen kannalta kiinnostava tutkimusalue on suomalaisten muutto Venäjälle erityisesti ennen v. 1917 vallankumousta. Mahdollisesta yhteistyöstä sovittiin aluksi tieteellisten julkaisujen vaihtona ja myöhemmin muuna kanssakäymisenä. Tärkeä yhteistyömuoto tulee ilmeisesti olemaan Suomen Väestötieteen Yhdistyksen keväksi 1983 Helsinkiin suunnittelema suomalais-neuvostoliittolainen kolmipäiväinen tutkijasymposium, jonka aihepiiriin sisältyisivät myös siirtolaisuus ja maassamuutto.

Prof. Ribakovskiyn vierailu Siirtolaisuusinstituutissa ja käydyt keskustelut osoittivat kahden tutkimuslaitoksen välillä löytyvän useita yhteistyön muotoja, joilla voidaan edistää sekä kansallista että kansainvälistä muuttoliikketutkimusta.

Yhdysvaltain suulähettilään vierailu

Yhdysvaltain suulähettilas Keith F. Nyborg ja hänen suomalaissyntyinen vaimonsa sekä America Centerin kulttuurilattasea Curt Rasco vierailivat Siirtolaisuusinstituutissa 25.3.1982. Siirtolaisuusinstituuttia ja sen toimintaa esitteli vieraille Olavi Koirukangas ja luovutti suulähettiläille USA:n 200-vuotisjuhlakirjan numeroidun kappaleen sekä

muuta instituutin julkaisuja. Erityistä mielenkiintoa vieraat osoittivat vuonna 1976 rakennettua valokuvanäyttelyä Suomalainen siirtolaisuus Yhdysvaltoihin kohtaan. Siirtolaisuusinstituutista vieraat jatkoivat matkaa Turun yliopistolle ja Åbo Akademiin.

Ulkosuomalaislehtien päätoimittajien vierailu Siirtolaisuusinstituutissa 8.3.1982

Kolmeoista ulkosuomalaislehtien päätoimittajaa kokoontui Suomi-Seura r.y:n kutsumina Suomessa 1.3. - 9.3. välisenä aikana. Tätä ensimmäistä yhteistä konferenssiaan pitivät kaikki päätoimittajat erinomaisena asiana. Australiassa, Yhdysvalloissa, Kanadassa ja Ruotsissa lehtiään toimittavia suomalaisia yhdistävät samat ongelmat eristäytyneisyys,

hidas tiedonkulku Suomesta, laajat ja hajanaiset levikkialueet sekä taloudelliset vaikeudet.

Eri puolille Suomea ulottunut viikon ohjelma tarjosi päätoimittajille katsauksen nykypäivän Suomeen, sen teollisuuteen, talouteen, matkailuun ja kulttuuriin. Siirtolaisuusinstituutin toimintaan, erikoisesti sen kirjastoon ja arkistoon, päätoimittajat tutustuivat Turun vierailunsa yhteydessä.

* * *

Aurassa Michiganissa järjestetään 25. - 26.7. 1982 kuudennen kansanmusiikkifestivaalit. Tapahtumapaikkana on suomalaisten vuonna 1932 talkootyönä rakentama the Aura Community Hall-seuratalo. Järjestäjien puolesta tiedusteluihin vastaa professori Fredrick Waisanen. Hänen osoitteensa on:

Department of Sociology
Berkey Hall
Michigan State University
East Lansing
Michigan 48823
USA

KIRJA-ARVOSTELUJA

Polyphony. The Bulletin of the Multicultural History Society of Ontario. Finns in Ontario. Fall 1981. Vol. 3 No. 2.

Kanadan etnisiin ryhmiin kohdistuva tutkimus on viime aikoina tuntuvasti vilkastunut. Siirtolaisia ja heidän historiaansa kohtaan tunnetun kiinnostuksen voimistumiseen on yhteydessä Multicultural History Society of Ontarion perustaminen syksyllä 1976. Tämän seuran pyrkimyksenä on edistää Ontarion etnisten ryhmien historian tutkimusta. Sen toiminta jakautuu useille aloille: aineiston keruuseen ja arkistointiin, tutkimukseen, konferenssien järjestämiseen ja julkaisu-toimintaan.

Suomalaisen siirtolaistutkimuksen kannalta on erittäin ilahduttavaa se huomio, jota Multicultural History Society of Ontario on omistanut kanadansuomalaisille. Seuran arkistoon on kerätty huomattava kokoelma suomalaista arkistoaineistoa. Marraskuussa 1979 järjestettiin laaja Finn Forum -konferenssi, jonka teemana oli suomalaisten siirtolaisten historia. Syksyllä 1981 ilmestyi seuran aikakausjulkaisu Polyphony poikkeuksellisen laajana. Ontarion suomalaisille omistettuna teemanumerona.

Polyphonyn syysnumero on kanadansuomalaisen historiantutkijan Varpu Lindström-Bestin taidokkaasti toimittama. Kirjoittajista useimmat ovat suomalaisia syntyperää, mutta joukossa on myös kanadalaisia sosiaalishistorioitsijoita. Eri kirjoittajat tarkastelevat kanadansuomalaisen historian kannalta kiintoisia aiheita, ja useimmat kirjoitukset niveltävät hyvin toisiinsa. Aiheiden päällekkäisyys joka toisinaan häirtää tamäntyyppisiä kokoomateoksia, on vältetty onnistuneesti. Kirjoitukset on jaoteltu suurempiin ryhmiin "Social History of Finns in Ontario", "Culture and Politics in Finnish Canada" ja "National Finnish Organizations in Canada". Rajanveto näiden historian osa-alueiden välillä on kuitenkin yhtä vaikeaa kanadansuomalaisten historiassa kuin historiassa yleensäkin, joten ryhmittely ei ehkä olisi ollut tarpeellinen.

Polyphonyn johdantokirjoituksessa Varpu Lindström-Best tarkastelee Kanadan siirtolaisviranomaisen asiakirjojen valossa siirtolaisuuspolitiikan muutosten vaikutusta suomalaisiin. Maantieteilijä Oiva Saarisen aiheena on suomalaisen siirtolaisuuden määrällinen vaihtelu ja suomalaisten sijoittuminen Kanadaan. Suomalaisessa Kanadan-siirtolaisuudessa

on ollut kolme huippukautta, vuosisatoin vaihteesta ensimmäisen maailmansodan alkuun, 1920-luku ja 1950-luku. Ontario on ollut ja on edelleen kanadansuomalaisten ydinaluetta. V. 1971 n. 59 000 kanadansuomalaisesta 38 000 asui Ontariossa.

Varsinkin ennen toista maailmansotaa sijoittui suuri osa suomalaismiehistä Kanadassa metsä- tai kaivos-työhön. Näillä aloilla toimineet suomalaiset ovat Ian Radforthin ja Allen Seagerin tarkastelun kohteina. Radforth on suomalaisia metsätyöläisiä tutkiessaan nojautunut suuressa määrin haastatteluihin, ja hänen antamansa kuva elinolosuhteista ja työolosuhteista metsätyömailla on elava. Keski- ja Pohjois-Ontarion ekspansioivinen kaivosteollisuus tarjosi vuosisatoin vaihteesta alkaen työtä tuhansille siirtolaisille, myös suomalaisille. Seager käsittelee artikkelissaan Ontarion kaivostyöväen hitaasti edennyttä ammatillista järjestäytymistä. Joan Sangster tarkastelee Ontarion suomalaisten naisten asemaa 1890-1930. Suomalainen siirtolaisuus oli miesvoittoista. Useat työssäkäyvistä kanadansuomalaisista naisista olivat palvelijattaria. Tässä ammatissa toimien suomalaisnainen tottui kanadalaiseen elämäntyyliin, ei ehkä helposti, mutta helpommin kuin hänen sisarensa, joka oli syrjäisen hormosteadin emäntä.

Vaikka Polyphonyn varsinaisena aiheena ovat Ontarion suomalaiset, mukaan on otettu myös J. Donald Wilsonin kirjoitus Brittiläisen Kolumbian suomalaisista, jossa kirjoittaja totuttuun tapaansa kasittelee lähinnä Matti Kurikan ja Sointulan vaihteita. Varpu Lindström-Best tarkastelee kiintoisassa artikkelissaan kakikirjoitettuja "nyrkki-lehtiä", joita on laadittu useiden suomalaisten yhdistysten piirissä. Usein "nyrkki-lehdet" olivat sisällöltään hyvinkin monipuolisia; niiden merkitys oli siirtolaisille, paitsi viihteellinen, myös kasvatuksellinen. Siirtolaisten omaa teatteritoimintaa, joka ehkä oli kanadansuomalaisen kulttuurielämän suosituin osa-alue, muistelee Polyphonyn harrastajanäyttelijä Eino Tarvainen. Aktiivisimmin suomalaiset nautelmäseurat toimivat 1920- ja 1930-luvuilla. Muistelmaluontoinen on myös Jules Päiviön kirjoitus kanadansuomalaisten osallistumisesta Espanjan sisällissotaan. Päiviö itse oli yksi niistä noin 180 kanadansuomalaisesta, jotka lähtivät vapaaehtoisina Espanjan sisällissotaan.

Kanadansuomalaisten sosialistien toiminta on 1910-luvulta lähtien herättänyt huomiota oman etnisen

ryhmän ulkopuolellakin. Edward Laine korostaa kirjoituksessaan Canadian Suomalaisen Järjestön roolia nimenomaan kulttuurijärjestönä, joka muun muassa kustansi lehtiä ja ylläpiti näytelmaseuroja, kuoroja ja urheiluseuroja. Tämä järjestö on hyvin usein leimattu kapea-alaisesti radikaaliksi poliittiseksi järjestöksi.

Markku Suokonautio, Montrealin suomalaisen luterilaisen seurakunnan pastori, on tutkinut sitä murrosvaihetta, jonka kanadansuomalaiset Suomi-Synodin suuntauksen luterilaiset seurakunnat kävivät läpi 1930-luvun alussa. Tuolloinhan Suomi-Synodi luovutti Canadian seurakuntansa United Lutheran Church of American haituun pääasiassa taloudellisten vaikeuksiensa vuoksi.

Kanadansuomalainen yhteisö oli 1920- ja 1930-luvuilla poliittisten erimielisyyksien repimä. Eissosialistisen leirin toimintaa on tarkasteltu kirjallisuudessa tähän mennessä hyvin vähän. Varpu Lindström-Best tarkastelee Polyphonyssa eissosialististen eli kansallismielisten järjestötoimintaa, joka sai alkunsa 1920-luvun puolivälin jälkeen. V. 1931 muodostettiin paikallisten kansallisseurain

keskusjärjestö, joka kuitenkin jäi Canadian Suomalaisista Järjestöä huomattavasti heikommaksi organisaatioksi.

Toisen maailmansodan jälkeen kanadansuomalainen yhteisö on muuttunut Siirtolaisuus Suomesta viikastui; vanhan siirtolaispolven poliittiset kiistat jäivät taka-alalle. Syntyi myös lukuisia uusia yhdistyksiä. Mauri Jalava luo yleiskatsauksen viime vuosikymmenten kanadansuomalaiseen yhdistystoimintaan, joka nykyään on hyvin monipuolista.

Ulkoasultaan Polyphonyn numero Ontarion suomalaisista on tyylikas ja huolella viimeistelty. Toimittaja on nähnyt paljon vaivaa suunnitelllessaan sen kuvitusta, ja valitut kuvat - valokuvat, piirrokset ja dokumentit - tukevat, elävöittävät ja havainnollistavat kirjoituksissa käsiteltyjä aiheita erinomaisesti. Kaiken kaikkiaan Polyphonyn suomalaisnumero on sisältöltään monipuolisena tervetullut lisa tähän asti hyvin niukkaana kanadansuomalaisten historiaa koskevaan kirjallisuuteen.

Arja Pili

SIIRTOLAISUUS - MIGRATION 1974-1981

Julkaistut artikkelit

No 1 - 1974

ALTTI MAJAVA, Siirtolaisuus - välivaihe vai välttämättömyys
MARKKU TAPIO, Uikomaalaiset Suomessa
TAPANI TUOMIHARJU, Pakolaisten vastaanottaminen Chilestä ja heidän sijoittamisensa Suomeen
ILKKA PÄRSSINEN, Argentiinan ja Paraguay'n suomalaissiirtokunnat

No 1 - 1975

OLAVI KOIVUKANGAS - LEO LAAKSO, Suomalaisen siirtolaisten sosiaalilääketieteellisiä ongelmista Australiassa
ALTTI MAJAVA, Pohjoismaiden välinen muuttoliike 1951 - 1973

No 2 - 1975

SAARA ST. MARTIN, Tiedustelu Kaweraun ja Tokoroan (Uusi-Seelanti) suomalaisten siirtolaisten viihtymisestä
ALTTI MAJAVA, Työvoimaministeriön siirtolais-tutkimukset
MAIJA SALONEN, Kirkon suomenkielisestä työstä Ruotsissa

No 3 - 1975

ARVO YLÄRAKKOLA, Katsaus vanhempaan ruotsinsuomalaiseen järjestötoimintaan
PERTTI VIRTARANTA, Amerikansuomea tutki-massa

No 4 - 1975

(numero omistettu maassamuutolle: Muuttoliike-symposium 1975:ssä pidettyjen esitelmien ja puheenvuorojen tiivistelmät)

No 1 - 1976

HOLGER QUICK, Siirtolaisuudesta Ruotsiin (About Finnish Emigration to Sweden)
EINAR NIEMI, Immigration from Northern Finland and Sweden to Northern Norway in the 19th Century
PENTTI JÄRVENPÄÄ, Suomalaiset menestyvät Torontossa (Finns Successful in Toronto)

AUVO KOSTIAINEN, Amerikansuomalaisen työväenliikkeen tutkimuksesta (On the Research of Finnish-American Labor Movement)

No 2 - 1976

ARVO YLÄRAKKOLA, Tukholman *Viesti-lehti*
ESKO KALEVI JUNTUNEN, Maaseudun autioituminen - esimerkkialueena Ruukin kunta

No 3 - 1976

PAUL W. HANSLIN, The Future of Finnish-American Organizations (Amerikansuomalaisten järjestöjen tulevaisuus)
OLAVI KOIVUKANGAS, Finns in America - as Viewed from Finland
RISTO KAUTTO, Sukututkimusharrastus lisääntymässä

No 4 - 1976

TAPANI ALKULA, Suomesta eri maihin muuttaneiden siirtolaisten eroista
ARJA MUNTER, Turkuun, Raumalle ja Uuteen-kaupunkiin suuntautuneen työvoiman muuttoliikkeen rakenne, muuton syyt ja muuttajien sopeutuminen
MATTS DUMELL, Parannusta vaalijärjestelyihin ulkomailla

No 1 - 1977

MIKKO UOLA, Finnish Warriors in the South African War (Suomalaissoturit buurisodassa)
HEIMO UOTILA, Suomalaisen kurssi- ja opintosuoritusten hyväksyminen Australiassa (The Acceptability of Finnish Courses and Educational Qualifications in Australia)
ANNETTE ROSENGREN, Migrationen mellan Sverige och Finland efter andra världskriget
MATTI J. KANKAANPÄÄ, Sijaintiteoria muuttoliikketutkimuksen metodina

No 2 - 1977

EDWARD W. LAINE, The Expanding Opportunities for the Study of the Finnish Canadian heritage at the Public Archives of Canada
UNIO HIITONEN, Siirtolaistemme uranuurtajaisuus New Yorkin asuntotuotannossa
JUSSI SAUKKONEN, Katsaus Suomen osanot-

toon Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen 200-vuotis-juhlien viettoon
AARNE LITMA, 50 vuotta ulkosuomalaistointaintaa

No 3 – 1977

RISTO LAAKKONEN, Suomalaisen työvoiman siirtyminen Ruotsiin
SVERRE NILSSEN, Den finske innvandring til Nord-Norge
DALE SPARRY AND KENRICK S. THOMPSON, The Finnish-American: An Exploration of Ethnic Identity
ISMO SÖDERLING, Suomalaisen ja ruotsinsuomalaisten teollisuustyöntekijöiden asunto-olot

No 4 – 1977

UUNO VARJO, Pohjoisen rajaseudun tulevaisuuden kuva
J. DONALD WILSON, Cultural Adaptation: Change and Continuity Among Thunder Bay Finns
TAISTO HUJANEN, Siirtolaisinformaatio ja kansainvälisen muuttoliikkeen säätely

No 1 – 1978

BENGT LOMAN, Siirtolaiset ja kieli
PEIJA ILPOLA, Siirtolaisten englannin kielen opetus ja suomalaisten lasten koulumenestys Australiassa
EVA HAMBERG, The Swedish Commission on Immigration Research (EIFO)
KARI PIITULAINEN, Suomenkielisiä radiolähetyksiä uudella mantereella

No 2 – 1978

(Numero omistettu maassamuuttotutkijoiden seminaarin esitelmien tiivistelmille, seminaari pidettiin Turussa 3.3. 1978)

No 3 – 1978

OLAVI KOIVUKANGAS, Siirtolaisuus Yhdysvaltoihin
GARY LONDON, The Delaware Finns and John Morton
HELVE ENATTI, Siirtolaisena Amerikkaan
HANS R. WASASTJERNA, Sydämen ääni ja velvollisuus

No 4 – 1978

HARTO HAKOVIRTA, International Politics and Migration
KARI LASONEN, Äidinkieltä tapahtuvan ope-

tuksen merkityksestä Skövden ja Eskilstunan suomalaisten siirtolaisoppilaiden koulunkäyntiin
BIRGITTA ÅMOSSA, Språket och identitetet
PERTTI O. KAVEN, Tutkimus viime sodan ajan lasten siirroista

No 1 – 1979

MAURI NIEMINEN, Suomen muuttoliike tilastojen valossa
SIRKKA MIKKOLA, Maassamuutto ja mielen-terveys
RAISA-LIISA MOILANEN, Someroavaaran asutusalueen asuttaminen, väestön kehitys ja osittainen autoituminen
OLAVI LÄHTEENMÄKI, Viisi peninkulmaa Penedon taivalta. Brasilian suomalainen siirtokunta Fazenda Penedo 1929-1979

No 2 – 1979

ENRIQUE TESSIERI, The Second Generation Finns of Argentiina: a Process towards Argentinization
RAYMOND W. WARGELIN, The Suomi Conference. A Story of Finnish Ethnic Accommodation and Continuity

No 3 – 1979

MIKKO UOLA, Suomalaismasinisteja Kongossa
KAI LINDSTRÖM – ISMO SÖDERLING, Om problemen för de unga som flyttat från landsbygden till städerna
MERVI GUSTAFSSON, On Migration Research and Theories with Special Reference to Western Europe
ARVO YLÄRAKKOLA, Suomenkielistä järjestölistä ja kirjallista toimintaa Ruotsissa vuosina 1918-1924

No 4 – 1979

DOUGLAS J. OLLILA & AUVO KOSTIAINEN, Finnish-American Anarcho-Syndikalism and the Industrial Workers of the World
(Numero omistettu Finn Forum '79 konferenssissa (Toronto, Kanada) pidettyjen esitelmien tiivistelmille)

No 1 – 1980

KEIJO VIRTANEN, Paluuongelma siirtolaisuusilmiötä selittävänä tekijänä
UNNUKKA JASBUTIS-SIMOLA, Huddinge-projekti - ruotsinsuomalainen avohoitokeskus
MARKKU PEURA, Ruotsin toiset siirtolaisvaalit
VÄINÖ JÄÄSKELÄINEN, Suomalaiset korkeakouluopiskelijat Ruotsissa

No 2 – 1980

HUGO L. MÄKINEN, Uno Gygnaeus in Old Sitka, Alaska
MIKKO A. SALO, 1980-luvun väestönkehityksen näkymät Suomessa
ISMO SÖDERLING, Muuttoliiketutkimuksen teoreettisista lähtökohdista

No 3 – 1980

ARJA PILLI, Kanadalainen ratkaisu - assimilaatiosta multikulturalismiin
MAX ENGMAN, Migrationen från Finland till Ryssland - forskningsläge och huvuddrag
MARKKU VIRTANEN, Säkkipärväläisten siirtolaisten käsitykset Venäjästä ja Amerikasta

No 4 – 1980

JAAKKO LAUNIKARI, Kirkon ulkosuomalaistyö
OLAVI LÄHTEENMÄKI, Dominikaanisen tasavallan suomalainen viljavakka

No 1 – 1981

STIG APPELGREN, Nils Keyland, Vermlannin suomalaisten suuri tutkija (Nils Keyland, värmlandsfinnarnas store utforskare)
MATTI SAARI JA LASSE OULASVIRTA, Tampereen sisäinen muuttoliike ja rakentamisvyöhykkeet (The International Migratory Activity and Building Zones of Tampere)
MAIJA KAINULAINEN, Suomen kielen opetuksesta ulkomailla (Finnish Language Instruction Abroad)
KEIJO VIRTANEN, Kanadan muuttuminen eurooppalaisesta pohjoisamerikkalaiseksi kansakunnaksi (The Transformation of Canada from a European to a North American Nation)

No 2 – 1981

VARPU LINDSTRÖM-BEST, The Impact of Canadian Immigration Policy on Finnish Immigration, 1890-1978 (Kanadan siirtolaisuuspolitiikan vaikutus suomalaisen siirtolaisuuteen)
ALTTI MAJAVA, Maailman siirtolaiset (Migrants: A Global Review)
OLAVI KOIVUKANGAS, Australian siirtolaisuuden tutkimus (Scandinavian Emigration to Australia. A Research Projekt)

No 3 – 1981

ANSSI PAASI, Spatiaaliset preferenssit ja muuttoliike - maantieteellinen näkökulma (A Spatial Preferences and Migration - a Geographical Viewpoint)
ARJA MUNTER, Suomenruotsalaiset ja muuttoliike (A Swedish-speaking and Migration)
OUTI TUOMI-NIKULA, Unohdettu siirtolaisryhmä - suomalaiset Saksan Liittotasavallassa (Die vergessene Auswanderergruppe - Die Finnen in der Bundesrepublik Deutschland)

No 4 – 1981

J.E.O. SCREEN, Finnish Officers in the Russian Army and Navy during the Autonomy Period (1809-1917)(Suomalaiset upseerit Venäjän armeijassa ja laivastossa 1809-1917)
TOIVO NYGÅRD, Etelä-Pohjanmaan Järviseudun siirtolaisuus - taloudellisten vaikuttimien kautta joukkoliikkeen mukaiseen käyttäytymiseen (Emigration from the Lake District of Southern Ostrobothnia)
JACOB W. HEIKKINEN, Some Reflections on the Writing of the History of the Finnish evangelical Lutheran Church (Suomi-Synod, USA., 1890-1962)

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN KIRJASTOON

SAAPUNEITA JULKAISUJA

PUBLICATIONS RECEIVED

Aiheala: Siirtolaisuus ja maassamuutto
Subject: Migration movements

ERIKSEN, Knut Einar & NIEMI, Einar, *Den finske fare. Sikkerhetsproblemer og minoritetspolitikk i Nord 1860-1940.* Lommedalen 1981.

ESSINGER, Bent E., LÄHTEENMÄKI, Olavi, MÖRNER, Magnus, RUNBLOM, Harald, STANG, Gudmund, *La emigración europea a la América Latina: Fuentes y estado de investigación.* Sonderdruck. Berlin.

HAUTAMÄKI, Aulis, *Etela-Pohjanmaan järvisedun amerikansiirtolaisuus 1872-1917.* Suomen historian pro gradu-työ. Jyväskylän yliopisto. syksy 1981.

JAAKKOLA, Magdalena, *Finnish Immigrants and their Swedish Friends.* Published in *Migration to and within the Nordic Countries.* Ed. by Anders Ringen Nordic Council of Ministers and Institute of Applied Social Research (Oslo) 1980, pp. 117-145.

JAAKKOLA, Magdalena, *Finnish Immigrants in Swedish Politics.* Published in *Committee of Experts on Immigration Research, Report No. 1.* Stockholm 1976, pp. 169-189.

JAAKKOLA, Magdalena, *Hiljaiset ruotsinsuomalaiset.* Kanava 9/1973. Eripainos ss. 542-548.

Kultur och identitet, tvåspråkighet, organisation Dokumentation från symposierna på Hanaholmen 1979-01-11-12 och Star Hotel Arlanda 1981-02-03-04. Finsk-svenska utbildningsrådet. 1981.

LAHIKAINEN, Seppo, *Koulutus, työllisyys ja liikkuvuus nuorten miesten urakehitystekijöinä.* Työvoimaministeriön selvityksiä No 35. Helsinki 1981.

LAITINEN, Irmeli, *Suur-San Franciscon suomalaisten siirtolaisten sopeutuminen amerikkalaiseen yhteiskuntaan.* Sos.pol. gradu-tutkielma. Helsingin yliopisto. Syyskuu 1981.

MÖRNER, Magnus, *A Bibliography on Spanish Migration.* An Offprint from *First Images of America* ed. by Fredi Chiappelli. Univers. of California Press 1976.

MÖRNER, Magnus, *La emigración española al Nuevo Mundo antes 1810.* Un informe del estado de la investigación. Sevilla 1975.

MÖRNER, Magnus, *Spanish Migration to the New World prior to 1810: A Report on the State of Research.* An Offprint from *First Images of America* ed. by Fredi Chiappelli. Univers. of California Press 1976.

NORMAN, Hans och RUNBLOM, Harald, *Nordisk emigrationsatlas. Texter och kommentator. Kartor. Uddevalla 1980.*

PINK, Kerry, *100 Years of Western Tasmanian Mining.* Zeehan 1975. Australia.

PUTNINS, Aldis L., *Latvians in Australia. Alienation and Assimilation.* Australia 1981.

RYABUSHKIN, T.V & RIBAKOVSKY, L.L., *Demographic processes in Socialist Society.* Moscow 1981.

SANDELL, Rabbe, *Finsk invandrar diakoni i Malmö.* Studierapport överlämnad till Svenska Kyrkans Diakoninämnd. Malmö 1977.

SUOMEN KIELI RUOTSISSA-FINSKA SPRÄKET I SVERIGE Suomenkieliset vähemmistöt Ruotsissa ja Suomen kieli Tornionlaaksossa. Tukholma 1982

VAINIO, Juhani, Flyttningsrörelser och avfolkning i Sydvästra Finlands skärgård (Korpo, Rimito och Merimasku 1950-1974) Annales Universitatis Turkuensis A II 65. Turku 1981.

WOLKOVICH-VALKAVICIUS, William L., Lithuanian pioneer Priest of New England. New York 1980.

WOLKOVICH-VALKAVICIUS, William L., Immigrants and Yankees in Nashoba Valley, Massachusetts USA 1981.

Muuta kirjallisuutta Other subjects

AROMAA, K. & CANTELL, I. & JAAKKOLA, R., Avoliitto. Tutkimuksia avoliiton yleisyydestä ja yleistymisestä Suomessa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 49. Helsinki 1981.

FARAVID 5.81. Pohjois-Suomen historiallisen yhdistyksen vuosikirja. Rovaniemi 1982.

GOLDMAN, R. and J., Children's Conceptualisation of Development. A Comparative Study of Children Aged 5 to 15 Years in Australia, England, North America and Sweden. Melbourne 1980.

HILTUNEN, Timo, Työvoiman saatavuus ja työvoimakapeikat. Työvoimapoliittisia selvityksiä No 37. Työvoimaministeriö. Helsinki 1981.

KANNING, Liisa, Bibliography of Major Works, Periodicals, sholarly Articles and special Publica

tions printed in English about Finnish Civilization and Culture 1963-1981. Minneapolis, Minn.

KORPILAHTI, Marja, Lasten pahoinpitelyt ja niiden käsittely Suomessa ja Ruotsissa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja No 46. Helsinki 1981.

KÖNGÄS, Olavi, Työhönohallistuvuus vuonna 1975. Työvoimaministeriö. Työvoimapoliittisia selvityksiä No 36. Helsinki 1981.

LEPPÄ, Seppo, Tuomarien ammattiroolista. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos No 45. Helsinki 1981.

PELTONIEMI, T. & HONKAVAARA, P., Perheväkivalta ja lasten pahoinpitely bibliografia. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos & Lastensuojelun keskusliitto. Helsinki 1981.

POLUS, M. & KATAJAMÄKI, H., Työnantajat ja työnvälitys ennen ilmoittamiskokeilua. Työvoimaministeriö. Työvoimapoliittisia selvityksiä No 39. Helsinki 1981.

SANTASALO, M., Työelämään ja koulutukseen valmentavat kurssit. Työvoimaministeriö. Työvoimapoliittisia selvityksiä No 40. Helsinki 1981.

SCHIESTL, Ritva, Ilmansuojelun valvontajärjestelmä pääkaupunkiseudulla. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja No 47. Helsinki 1981.

SÄÄSKI, Niilo, Työttömyyden keston vaikuttavat tekijät. Työvoimaministeriö. Työvoimapoliittisia tutkimuksia No 28. Helsinki 1981.

WILLMAN, Alpo, The Effects of Monetary and Fiscal policy in an Economy with Credit Rationing. Bank of Finland. Helsinki 1981.

SIIRTOLAISUUSTUTKIMUKSEN TIETOREKISTERI

Muuttoliikkeeseen liittyvän tutkimustilanteen kartoittamiseksi ja muuttoliikettä koskevan bibliografian täydentämiseksi Siirtolaisuusinstituutti suorittaa valtakunnallisen kyselyn. Kyselyn tuloksena saatetaan myös tietorekisterimme ajan tasalle. Tietorekisteri palvelee kaikkia muuttoliikkeestä ja muuttoliiketutkimuksesta kiinnostuneita.

Rekisteriä koottaessa otamme huomioon sekä artikkelit, raportit että varsinaiset tutkimukset. Opinnäytteistä kuuluvat tiedustelun piiriin myös laudatur- ja pro gradu -tutkielmat. Eri ministeriöiden ja hallinnonalojen osalta toivomme saavamme tiedot myös sisäiseen kiertoon tarkoitetuista julkaisuista. Tiedustelumme koskee jo aikaisemmin valmistuneita sekä tekeillä tai suunnitteilla olevia töitä. Mikäli vastaus käsittää nimikirjoituksen julkaisuosan tai julkaisusarjan julkaisuluettelon, toivomme sitä täydennettävän kyselyn tiedontarvetta vastaavaksi.

Toivomme mahdollisimman aktiivista osanottoa, sillä vain siten pystymme edesauttamaan koti- ja ulkomaista muuttoliiketutkimusta. Mikäli laitoksellanne on useita muuttoliiketutkimuksen parissa työskennelleitä/työskenteleviä, voinette kopioida tai tilata lomakkeita lisää Siirtolaisuusinstituutista. Vastaukset toivomme kahden viikon kuluessa. Tiedusteluihin vastaa tutkijassihiteeri Ismo Söderling (puh. 921/515 462).

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA

1982

Ministeriöt

Ministeriöt	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Opetusministeriö	Hall.siht. Fredrik Forsberg	Kultt.siht. Raija Kallinen
Työvoimaministeriö	Kansliapääll. Taisto Heikkilä	Neuv.virkamies Juhani Lönnroth
Ulkoasiainministeriö	Toim.pääll. Alec Aalto	Jaostopääll. Tatu Tuohikorpi

Julkiset yhteisöt

Turun kaupunki	Ap.kaup.joht. Johannes Koik- kalainen	Kaup.siht. Paavo Mäkinen
----------------	--	--------------------------

Korkeakoulut

Helsingin yliopisto	Prof. Lars Hulden	Prof. Yrjö Blomstedt
Jyväskylän yliopisto	Prof. Mauno Jokipii	Ap.prof. Erkki Lehtinen
Oulun yliopisto	Prof. Uuno Varjo	Prof. Kyösti Julku
Tampereen yliopisto	Ap.prof. Olli Kultalahti	Yliopett. Matti Kaasinen
Turun yliopisto	Prof. Terho Pulkkinen	Dos. Jorma Kytömäki
Vaasan korkeakoulu	Vs. prof. Kauko Mikkonen	Ap.prof. Tarmo Koskinen
Åbo Akademi	Prof. Bill Widén	Prof. Sune Jungar

Vapaat yhteisöt ja järjestöt

Kirkon ulkomaanasiain toimik.	Kirkkoherra Päivö Tarjamo	Pääsiht. Jaakko Launikari
Mannerheimin Lastensuojeluliit.	Kanslianeuvos Pekka Heimo	Toim.joht. Ilkka Väänänen
Pohjois-Karjalan yliopisoseura	Dos. Veijo Saloheimo	
Pohjola-Norden Yhdistys r.y.	Elinkeinoasiamies Ilmo Jaramo	Kanslianeuvos Veikko Karsma
Seutus suunnittelun Keskusliitto	Rakennusneuvos Raimo Narjus	Tutk.siht. Timo Sinisalo
Suomalaisuuden Liitto	Varatuom. Olavi Haikarainen	Yht.kunt.t.kand. Jukka-Pekka Lappalainen
Suomen Nuorison Liitto	Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin	Koulunjoht. Antti Lehtinen
Suomen Väestötieteen Yhd. r.y.	Fil.lis. Altti Majava	Valt.lis. Mikko A. Salo
Suomi-Amerikka Yhd. Liitto	Kouluneuvos Jussi Saukkonen	Toim.joht. Lars Nystén
Suomi-Seura r.y.	Prof. Jorma Pohjanpalo	Os.pääll. Osmo Kalliala
Svenska Finlands Folktingsfull- mäktige	Vt.prof. Tom Sandlund	Lis. Roger Broo
Turun yliopistosäätiö	Toim.joht. Juhani Leppä	Joht. Reino Vuorinen
Unioni Naisasiainliitto Suomessa	Valt.yo. Johanna Mannila-Kai- painen	Maist.Karmela BÉlinki
Varsinais-Suomen Maakuntaliit. Väestöliitto	Toim.joht. Perttu Koillinen VTT Aarno Strömmer	Jaostosiht. Kauno Lehto Toim.joht. Jouko Hulko

Ruotsissa olevat

Immigrant-Institutet (Borås)	Annikki Nikula-Benito	Saila Ekström
Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto	FM Markku Peura	Matti J. Korhonen

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

- A 1: Olavi Koivukangas,
Suomalainen siirtolaisuus Australiaan
toisen maailmansodan jälkeen (Finnish
Migration to Australia since World
War II). Kokkola 1975. s. 262.
- A 2: Pertti Virtaranta,
Tutkimus amerikkasuomesta, osa I
(A Study on the Finnish Language
in America, Part I) (painossa-in print).
- A 3: Maija-Liisa Kalhama (toim.),
Ulko-suomalaisuuskongressin 27. -
28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot.
Jyväskylän Kesä 24.6.-3.7.1975.
Turku 1975. s. 104.
- A 4: Olavi Koivukangas, Raimo Narjus,
Sakari Sivula (toim.),
Muuttoliikesymposium 1975. Esitel-
mät ja keskustelut. Ruissalon kong-
ressihotelli Turku 20-21.11.1975.
Vaasa 1976. s. 186.
- A 5: Eva Jäykkä, Marja-Liisa Kalhama
(toim.),
USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin esi-
telmät ja tuntisuunnitelmat. Ruis-
salon kongressihotelli, Turku 2.-3.6.
1976. Vaasa 1977. s. 148.
- A 6: Taru Sundstén,
Amerikkasuomalainen työväenteatteri
ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900-
39 (Finnish-American workers' theater
and dramaliterature 1900-39). Vaasa
1977. s. 104.
- A 7: Arja Munter, (toim.),
Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin
siirtolaisuuden seminaari 4.-5.5.1978
Turku. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa
1979, s. 247.
- B 1: Bill Widen,
Korpobor i Amerika (Emigrants from
Korpo in America). Åbo 1975. s. 197.
- B 2: Holger Wester,
Innovationer i befolkningsrörligheten..
En studie av spridningsförlopp i
befolkningsrörligheten utgående från
Petalax socken i Österbotten.
Stockholm 1977. s. 221.
- C 1: Reino Kero,
Migration from Finland to North
America in the Years between the
United States Civil War and the
First World War, Vammala 1974.
s. 260.
- C 2: Olavi Koivukangas,
Scandinavian Immigration and Settle-
ment in Australia before World War II,
Kokkola 1974. s. 333.
- C 3: Michael G. Karni, Matti E. Kaups,
Douglas J. Ollila Jr. (eds.),
The Finnish Experience in the Western
Great Lakes Region: New Perspectives,
Vammala 1975. s. 232.
- C 4: Auvo Kostiainen,
The Forging of Finnish-American
Communism, 1917-1924. A Study
in Ethnic Radicalism, Turku 1978,
s. 225.
- C 5: Keijo Virtanen,
Settlement or Return: Finnish
Emigrants (1860-1930) in the In-
ternational Overseas Return Migration
Movement. Forssa 1979, s. 275.

Erikoisjulkaisut:

Vilho Niitemaa, Jussi Saukkonen, Tauri
Aaltio, Olavi Koivukangas (eds.) Old
Friends - Strong Ties, the Finnish Contri-
bution to the Growth of the USA. USA:n
200-vuotisjuhlakirja. Vaasa 1976, s. 349.

Olavi Koivukangas - Simo Toivonen
Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton
bibliografia. A Bibliography on Finnish
Emigration and Internal Migration. Turku
1978, s. 226.

Olavi Koivukangas (Red., toim.),
Utvandringen från Finland till Sverige genom
tiderna. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin
kautta aikojen. Turku 1980, s. 100.